

ΑΞΙΟΤΙΜΟΝ
ΚΥΡΙΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΚΑΡΕΙΡΗΝ
ΚΑΘΗΓ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΟΥ 20
Κ Ε Φ Ι Σ Σ Ι Α

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΔ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1947

ΑΡΙΘ. 21-22

Η ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΦΙΞΙΣ ΤΗΣ Α. Θ. Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ἀπό τινος κλονισθείσης, ὡς γνωστόν, τῆς ὑγείας τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μαξίμου, ἐγένετο ἀνάγκη ὅπως πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ δλοκλή-

του κατηυθύνθη εἰς Ἀλεξανδρούπολιν, ἔνθα ὑπηντήθησαν ἐκ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φθιώτιδος Ἀμβροσίου

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἀεροπλοίου δεξίωσις τῆς Α. Θ. Π. κατὰ τὴν εἰς Πειραιᾶ ἔφιξιν.

ρωσιν τῆς ἀναρρώσεως αὐτοῦ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, ὅθεν καὶ ἀπεφασίσθη τὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα πατριαρχικῶν ταξείδιον.

Οὕτω μικρὸν πρὸ τῆς ἐκ ΚΗόλεως ἀναχωρήσεως ἡ Α. Θ. Π. ἀπηύθυνε πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τὸν ἀκόλουθον εὐχετήριον ἀποχαιρετισμὸν :

« Ἀναχωροῦντες δι' Ἀθήνας πρὸς συνέχισιν τῆς περιθάλψεως τῆς κλονισθείσης ἡμῶν ὑγείας, ἀπενδύομεν πρὸς τὰ ἐνταῦθα εὐσεβῆ καὶ πρόσφιλή ἡμῶν τέκνα τὰς πατριαρχικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐπικαλούμενοι ἐπ' αὐτὰ τὴν ἐξ ὕψους χάριν τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ καὶ ἀποδεχόμενοι ἐν χαρᾷ τὴν εὐλαβῆ αὐτοῦ διάθεσιν καὶ ἀγάπην ».

Μεθ' ὃ ἐπιβὰς τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμαξοστοιχίας ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ Σιγκαετζή, ἐν συνοδείᾳ τῶν ἐκ τῶν συνοδικῶν μελῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων, Λαοδικείας καὶ Χαλδείας, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πᾶρά τὰ ἐλληνοτουρκικὰ σύνορα Πύθιον, ὅθεν ἐπ' αὐτοκαγῆ-

καὶ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰακώβου. Μετὰ μικρὰν δέξιν ἐν τῷ ναῶ τῆς πόλεως ἡ Α. Θ. Π. μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἐπιβάντες τοῦ ἀντιτορπιλικοῦ « Κρητὴ » ἀπέπλευσαν εἰς Πειραιᾶ, ὅπου κατέφθασαν τῇ 1.30 μ.μ. τῆς 21 ἡξάντος μηνός, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἄμα τῇ ἀφίξει ἀνελθόντες εἰς τὸ πλοῖον ὑπέβαλον τὰς χαιρετιστηρίους αὐτῶν προσήσεις εἰς τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἀρχιστράτηγος κ. Παπάγος ἐκ προσώπου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, οἱ δύο ἀντιπρόεδροι αὐτοῦ, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐθνικῶν Θεσηκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Θεσηκευμάτων, προσφωνῶν τὸν Πατριάρχην ἐκ προσώπου τῆς Κυβερνήσεως, εἶπεν :

« Ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μετ' ἐξαιρετικῆς συγκινήσεως καὶ ὑψίστης εὐλαβείας ὑποδέχεται καὶ χαιρετίζει σήμερον τὴν τιμῶσαν τὸ πάτριον ἔδαφος διὰ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ εἰς Ἀθήνας ἀφίξεις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. — *Τῆς Διευθύνσεως* Τὰ γενέθλια τῆς Ἐκκλησίας (ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς). — Ἡ *Μητροπολίτου Σάμου Εὐγενίου* Αἱ ἰδιάζουσαι μορφαὶ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας: Δ' Ἡ μεταξὺ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ καὶ τοῦ ὀρθόδοξου μυστικισμοῦ διαφορά. — *Π. Ν. Τρεμπέλα* Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Σύγχρονοι αἰτιάσεις κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ: Α' Ἀπέτυχε πρᾶγματι ὁ Χριστιανισμός; — *Θεμ. Δ. Τσάτσου* βουλευτοῦ τοῦ Ἀθηνῶν, Εἰσήγησις ἐπὶ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ Συντάγματος (συνέχεια). — Διάταγμα περὶ συγχωνεύσεως ἐνοριῶν τινῶν Μητροπόλεων. — *Παρετηρήσεις*: Ἱστορικὸν γεγονός. — «Ἐθνικὸν Ἴδρυμα». — Ἑλληνικὴ Ἐγκύκλιος. — Καὶ χορός. — Σχολῆ Ἱερᾶς Μουσικῆς. — «Ἄγ. Διονύσιος ὁ Ζακύνθου». — *Χρονικά*.

τῆς ἐπισκέψεώς τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, κεφαλὴν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἀναποσπάστως συνδεδεμένος ὁ ἑλληνικὸς κόσμος μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖτε τὴν κορυφὴν, διατηρεῖ πλήν τῆς εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ καὶ αἰσθημάτων ἀπείρου ἐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς Ἑλληνας Πατριάρχας, ὧν ἀνιάξις τυγχάνετε διάδοχος, διὰ τὰς μεγάλας ὑπὲρ τοῦ Γένους ὑπηρεσίας, αἷνες ἀνέκαθεν ἀπετέλεσαν ἱερὰν παράδοσιν διὰ τὴν περίλαμπρον ἱστορίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς βαθύτατα ἐμπεποισμένος ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησίας μας, εὐχεται εἰς τὴν Ὑμετέραν Θεοτάτην Παναγιότητα μακρότητα ἡμερῶν.

Εἶτα ἡ Α. Θ. Π. ὁ Πατριάρχης ἀποβίβασθεὶς ὑπὸ τοὺς ἴχθους τῶν κωδῶνων τῆς πόλεως, τοὺς κανονισμοὺς τῶν πυροβόλων τῆς Σχολῆς τῶν Δοκίμων καὶ τὰς θερμοτάτας ἐπευφημίας τοῦ συγκεντρωθέντος εὐσεβοῦς πλήθους καὶ ἐπιβάς τοῦ αὐτοκινήτου τοῦ συνοδεύσαντος αὐτὸν Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἀνῆλθε μετὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ἀφίκετο ὑπὸ τὰς χαρμοσύνας κωδωνοκρουσιῶν τῶν ναῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει του ὁ Πατριάρχης ἀπήντησε πρὸς τὸν λαὸν τὸ ἀκόλουθον προσφώνημα:

«Ἡ χαρὰ ἡμῶν εἶναι βαθυτάτη, διότι ἐπισπευτόμεθα τὴν ἱστορικὴν καὶ ἑνδοξὴν χώραν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ εὐσεβὴς καὶ ἄξιος ἀντὶς λαός, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰς σκοτεινὰς ἡμέρας τῆς παγκοσμίου λαίλαπος ἐκοίτησεν ἀνημέμων τὸ φῶς τῆς πίστεως εἰς τὰ ἐγγενέστερα ἰδεώδη τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐνέπνευσε τὴν παγκόσμιον συνείδησιν, δικαιούται καὶ καθήκον ἔχει νὰ ἐπανέσθῃ ἑαυτὸν καὶ ἀξιοποίησιν τὰς μεγάλας δοκιμασίας καὶ θυσίας αὐτοῦ. Δι' ὃ ἡμεῖς ὡς πνευματικὸς πατήρ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποιούμεθα θερμὴν πρὸς πάντας Ἐκκλησίαν, ὅπως τεθῇ τέγμα εἰς τὸν ἀδελφοκτόνον σπαραγμὸν, ὅπως τὸ φῶς τῆς ἀγάπης διαλύσῃ τὸ σκότος τῶν παραξηγήσεων καὶ τοῦ μίσους καὶ φωτίσῃ τὸν δρόμον τῶν σχέσεων πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὴν χώραν. Διότι μόνον διὰ τῆς ἀγάπης θὰ ἔλθῃ ἡ σωτηρία καὶ θὰ ἐξανθήσῃ ἡ εὐτυχία καὶ θὰ ἐκλάμψῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἰς δόξαν τοῦ Ἁγίου Ὀνόματι τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ».

Ἡ Α. Θ. Π. κατέλυσε εἰς τὸν ἐν Ψυχικῷ οἶκον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

«Μητροπόλιν τῶν ἑορτῶν» ἐχαρκτήρισεν ὁ θεῖος Χρυσόστομος τὴν σήμερον ἑορταζομένην ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, διότι ὑπῆρξεν «ἡ μεγίστη ἡμέρα τοῦ Πνεύματος», κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον. Μετὰ τὴν Ἀνάστασιν καὶ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος κατακλείουσα τὸ ὄλον τῆς Σωτηρίας ἔργον τοῦ Θεανθρώπου, ἀπετέλεσε τὴν ἀπαραίτητον κορωνίδα του, ἐφ' ὅσον διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους ἐπιδημίας πραγματοποιεῖ τὴν «προθεσμίαν ἐπαγγελίας», καὶ τὴν «ἐλπίδος συμπλήρωσιν». Ὅτι ἡ κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν κάθοδος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἦτο ἀπολύτως ἐπιβεβλημένη διὰ τὴν ὀλοκληρωτικὴν συντέλεσιν τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀποστολῆς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἶχεν ἤδη αὐτὸς ὁ Κύριος προδηλώσει ὅταν ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητὰς του ὅτι «συμφέροι ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος», ὁ ὁποῖος εἶνε ὁ κύριος περὶ αὐτοῦ μάρτυς, «τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας» καὶ ὁ «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» ὁδηγός, «οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς», ὁπότε τὸ ἔργον τοῦ Θεανθρώπου θὰ ἀπέμενε ἡμιτελές, ὁ ἁγιασμός τῶν πιστῶν δὲν θὰ ἦτο πλήρης, ἐφ' ὅσον ὁ χριστιανικὸς βίος θὰ ἐστερεῖτο τοῦ ζωτικωτέρου στοιχείου του, καὶ ὁ Χριστιανισμός, παρὰ πᾶσαν τὴν θεῖαν καταγωγὴν του, δὲν θὰ διέφερε τῶν ἄνευ τῆς ἐσωτερικῆς θείας δυνάμεως θρησκείων.

Ἡ Πεντηκοστὴ ὑπῆρξεν ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπετέλει, βεβαίως, ἤδη ἐκκλησίαν ἡ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου μικρὰ ὄμας, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία, ὡς θαυματουργὸς θεῖα δύναμις καὶ ἐνέργεια, ὡς συγκεκριημένος θεσμός καὶ σαγήνη τῆς οἰκουμένης, ἐγεννήθη εἰς τὴν ἱστορίαν μόνον ἀφ' ἧς ἐπὶ τὸν μαθητικὸν ἐκείνον ὄμιλον ἐπεδήμησε τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ «ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος ἁγίου». Τοῦτο ἀκριβῶς εἶνε τὸ κεντρικὸν τῆς σπουδαιοτάτης ἀφηγήσεως τῶν «Πράξεων» γεγονός.

Ἐνεῖχε δὲ τὸ γεγονός ἐκεῖνο μεγίστην διὰ τὴν ἀνθρωπότητα σημασίαν. Ἡ κάθοδος τοῦ ἁγίου Πνεύματος προσέδωκεν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ Ἐκκλησίαν τὸ κύριον καὶ θεμελιῶδες αὐτῆς χαρακτηριστικόν, τὴν καθολικότητα. Αὕτη ἡ πρώτη εἰς τοὺς ἀποστόλους δωρεὰ τοῦ ἁγ. Πνεύματος τοῦ, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιφοίτησίν του, «λαλεῖν ἑτέρας γλώσσας

καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι» ὑπῆρξε τὸ σύμβολον τῆς παγκοσμιότητος τῆς νέας πίστεως. Τέως, τοῦ Πνεύματος ἡ ἐνέργεια ἐξεδηλοῦτο μεμονωμένως εἰς εἰδικὰ περιπτώσεις, εἴτε, φέρ' εἰπεῖν, κατὰ τὴν δημιουργίαν «ἐπάνω τοῦ ὕδατος», ἢ ἐμπνέον δικαίους καὶ εὐλαβεῖς τινὰς ἄνδρας πρὸς ἐξαγγελίαν βουλῶν τοῦ Θεοῦ, ὅποιος ὁ Συμεὼν, ἢ ἐπιδαφιλεῦον τὴν χάριν του κατὰ τὴν κρίσιν βασιλέων, ὡς οἱ Σαοὺλ καὶ Δαβίδ. Ἀπὸ τοῦ νῦν ὁμως, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἀπέβη ἤδη εἰς τὰ μέλη τῆς νεοπαγοῦς Ἐκκλησίας ἀμέσως ἀντιληπτὴ ἢ εἰς τὰς ἡμέρας των πλήρωσις τῆς προφητείας τοῦ Ἰωὴλ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἐκχύσῃ ἀπὸ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ «ἐπὶ πᾶσαν σάρκα», πραγματοποιουμένης οὕτω καὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπαγγελίας ὅτι τοῦ Πνεύματος «ἐμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν», καθ' ὅσον, πρὶν ἢ δοξασθῆ, «οὐπω ἦν Πνεῦμα». Ὁ οἰκουμενικὸς δὲ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας προορισμὸς ἀπεδείχθη ἤδη πραγματικότης εὐθὺς ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων μετὰ τὴν τοῦ ἁγ. Πνεύματος ἐπιφοίτησιν στιγμῶν, καθ' ἃς, ἀπὸ τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ ἁπ. Πέτρου πρὸς τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις συρρέουσαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ παναπερμῖαν, πολλοὶ μὲν ἀπέκτησαν συνείδησιν τῆς συντελουμένης μεταστροφῆς — «ἀκούσαντες κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ» — τρισχίλιοι δὲ πιστεύσαντες αὐθωρεὶ «προσετέθησαν» εἰς τὴν εὐαριθμὸν ὁμάδα τῶν μαθητῶν, ἀποτελέσαντες οὕτω τὰς ἀπαρχὰς τῆς μετέπειτα ραγδαίως μεγαλυνθείσης Ἐκκλησίας.

Οὕτω ἡ Πεντηκοστὴ ἀνεδείχθη ἡμέρα θείας δυνάμεως, μεταμορφώσεως τοὺς τέως δειλοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου εἰς εὐθαρσεῖς μάρτυρας τῆς ἀληθείας τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ καὶ κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου Του. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸ Πνεῦμα ἐξέχεεν ἐπ' αὐτοὺς πλουσίας τὰς εἰς θαυματουργὸν δραῖσιν θείας του δωρεάς, διήνοιξε τοὺς πνευματικούς ὀφθαλμούς των ὅπως ἀντιληφθῶν τὴν πνευματικότητα τῆς θείας βασιλείας, ἔπλησε χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ τὰς καρδίας των καὶ ἰκάνωσεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην νικηφόρον ἐξόρμησιν.

Ἄλλ' ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγ. Πνεύματος ἐπιτυγχανομένου οἰκουμενικοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας προορισμοῦ

ἐνυπάρχει, ὡς εἶνε αὐτονόητον, ἢ εἰς ἐνότητα κλήσις τῶν μελλόντων νὰ ἀπαρτίσωσι τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν πιστῶν. Ἄν διὰ τῆς κατὰ τὴν γνωστὴν ἐκείνην πυργοποιίαν συγχύσεως τῶν γλωσσῶν ὁ Θεὸς διεμερίζεν ἔθνη, «ὅτε τοῦ πυρὸς τὰς γλώσσας διένειμεν εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσεν», ὅπως τόσον προσφύως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία. Ἡ Πεντηκοστὴ, λοιπόν, ἀναδειχθεῖσα ἡμέρα δυνάμεως, ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ εἰς ἐνότητα κλήσις. Ἡ οἰκουμενικότης τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποβαίνει πραγματικότης διὰ τῆς «τῶν πάντων ἐνώσεως». Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε κοινωνία ἐν ἐνότητι πίστεως καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶνε ὀλοκληρωμένον ἐν ἐνότητι σῶμα τῶν πιστῶν μετὰ κεφαλὴν τὸν Χριστόν, ὑπὸ τὴν ἐνοποιὸν ἐπίπνοιαν τοῦ ἁγ. Πνεύματος. Ἐν αὐτῇ πᾶσα διχοστασία δὲν ἀποτελεῖ μόνον σκάνδαλον, ἀλλ' εἶνε αὐτόχρημα ἁμαρτία κατὰ τοῦ ἁγ. Πνεύματος, ὡς συνειδητὴ ἀντίδρασις κατὰ τῆς ἐνωτικῆς ἐνεργείας του. Ἡ διὰ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Πεντηκοστῆς ὑπόμνησις τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, ὑπὲρ ἧς καθ' ἑκάστην ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται, δεόν νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν καὶ πάσης μὲν τῆς ἀνθρωπότητος, ἰδιαίτατα δὲ ἡμῶν τῶν ἐλλήνων, μάλιστα σήμερον, ὅτε αἱ πρὸς διάσπασιν τάσεις τόσον ζωηρῶς ἐκδηλοῦνται. Αἱ διαιρέσεις ἀποτελοῦν ἀδυναμίας πηγὴν καὶ γεννοῦν συμφορὰς καὶ διὰ τὸ σύνολον καὶ διὰ τὰ μέλη του. Ἡ φωνὴ τῆς ἐνότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἢ σήμερον ἑορταζομένη Πεντηκοστὴ μᾶς καλεῖ, πρέπει νὰ εὑρῇ ἀπήχησιν ἄμεσον εἰς τὰς ψυχὰς πάντων, διότι μόνον ἢ διὰ τῶν δεσμῶν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἐπιτυγχανομένη ἐνωσις δημιουργεῖ τὴν δύναμιν, διὰ τῆς ὁποίας πραγματοποιεῖται ὁ καθολικὸς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας προορισμὸς.

Α Π Ο Φ Θ Ε Γ Μ Α Τ Α

Ἄνομα μόνον ἐστὶν ὁ πλοῦτος, πράγματος ἔρημον. (Ἀθανάσιος)

Ἡ κακία τοσοῦτω μᾶλλον ἀσθενεστέρα γίνεται, ὅσω περ ἂν πρὸς ἀρετὴν παρατάττηται. (Χρυσόστομος)

Τῷ μὴ τεθεαμένῳ τὸ φῶς ἀπὸ πρώτης γενέσεως ἀργὴ καὶ ἀνόητος γίνεται ἢ διὰ τῶν λόγων τοῦ φωτὸς ἔρμηνεία· οὐ γὰρ ἐστὶ δυνατόν τὴν τῆς ἀκτίνος λαμπηδόνα δι' ἀκοῆς ἐναυγάσαι. (Γρηγόριος Νύσσης)

Οὐκ ἐκ πονηρῶν χρηστοὶ γίνονται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σπουδαίων φαῦλοι καὶ πονηροί. (Χρυσόστομος)

Κρεῖσσον πολιὰ μετὰ φρονήσεως ἀπαδεύτου νεότητος. (Γρηγόριος Θεολόγος)

ΑΙ ΙΔΙΑΖΟΥΣΑΙ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟ ΒΑΘΥΤΕΡΟΝ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Α'. Ἡ μεταξὺ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ καὶ τοῦ ὀρθοδόξου μυστικισμοῦ διαφορά.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ θεμελιωτὴς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦτο εἶναι κοινὸν δόγμα καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἀλλ' ἡ Ἀνατολικὴ κατεστύνεται εἰς τὴν πραγματώσειν τῆς θείας βασιλείας, ἡ ὁποία θὰ συντελεσθῇ εἰς χρόνον προκαθορισμένον ὑπὸ τῆς θείας βουλῆς, καὶ ἡ ὁποία θὰ εἶναι θρίαμβος φωτὸς καὶ ἀναδημιουργίας καὶ θέωσης τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς. Ἐντὸς αὐτῆς τῆς μεταβολῆς, τῆς μεταμορφώσεως, θὰ ἀκολουθήσῃ ὁ λυτρωμὸς, θὰ πραγματοποιηθῇ τὸ θεῖον σχέδιον περὶ τῆς Κτίσεως, θὰ ἐπιλάμψῃ ἡ ὀγδόη ἡμέρα τῆς Δημιουργίας. Ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωτηρία εἶναι δευτερεύουσαι στιγμαί. Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, τούναντίον, κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν δικαιοσύναι καὶ τὴν λύτρωσιν, ἡ ὁποία ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς μεγάλης θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐντὸς πάντοτε τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ μυστικοὶ ἄνδρες τῶν δύο Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς λυτρώσεως ἀκολουθοῦν διαφοροῦς ὁδοῦς.

Οἱ μυστικοὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας εἶναι χριστοκεντρικοί, ἀτενίζουσιν, κατὰ τὴν ἐνόρασίν των, εἰς τὴν ἀποψιν ὄχι τῆς θείας, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τοῦ Κυρίου, βυθίζονται εἰς τὰς ὁδύνας τοῦ Ἐσταυρωμένου. Τόσον βαθύως προσκολλῶνται ψυχικῶς εἰς τοὺς πόνους τοῦ Σταυροῦ ποὺ ἐξιλεῶνουν τὴν θεῖαν Δικαιοσύνην, ὥστε ἡ συνεχὴς καὶ ἔμμονος βίωσις τῶν παθημάτων καὶ τῶν πληγῶν τοῦ Χριστοῦ νὰ καταντᾶ νὰ συνταράσσῃ τὰς βιολογικὰς λειτουργίας τοῦ Ὁραματιστοῦ, καὶ νὰ ὀδηγῇ ἢ τοιαύτη μυστικὴ ἔνωσις ἐντὸς τῶν πόνων καὶ ὀδυνῶν εἰς γένεσιν τῶν αὐτῶν πληγῶν εἰς τὰ αὐτὰ μέρη τοῦ σώματος, ὅπως συνέβη καὶ εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον. Ἐντεῦθεν τὰ στίγματα τῶν ἁγίων μυστικῶν ἀνδρῶν, ὅπως ὁ ἅγιος Φραγκίσκος τῆς Ἀσσίζης. Τὰ στίγματα ὅμως αὐτὰ εἶναι ἀκατανόητα διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν. Ἡ θυσία, ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸ ἔργον τῆς λυτρώσεως διὰ τῶν πόνων, διὰ τῆς ὀδύνης τῆς ψυχῆς, εἶναι χαρακτηριστικὰ οὐσιώδη τοῦ καθολικοῦ μυστικισμοῦ. Ἐχει ὅμως παρατηρηθῆ ὅτι γερμανοὶ μυστικοὶ καθολικοί, ὡς ὁ Ἄγγελος Σιλέσιος καὶ ἄλλοι, δὲν ἀπομακρύνονται τῆς μυστικῆς θεωρίας τῶν ὀρθοδόξων μυστικῶν ἀνδρῶν.

Ὁ ὀρθόδοξος μυστικισμὸς διακρίνεται κατὰ τὴν ἐνόρασίν του καὶ τὸν ἐπίμονον προσανατολισμὸν του εἰς τὸ θεῖον φῶς, εἰς ἓνα ὄραμα βαθείας ἐνότητος μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὁπότε πραγματοποιεῖται ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ θέωσις τοῦ προσώπου τοῦ μυστικοῦ ἀνδρός. Ὁ ὀρθόδοξος μυστικισμὸς εἶναι φωτόλουστος, χαροποιός, ἀποκαλύπτεται εἰς αὐτὸν τὸ βάθος τῆς θείας ζωῆς. Ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ὄχι διὰ τῶν ὀδυνῶν. Οἱ μυστικοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας βυθίζονται ἐντὸς τῆς θείας ἀγάπης. Ἡ θεία ἀγάπη εἶναι τὸ μυστήριον,

τοῦ ὁποίου ἡ βίωσις μορφώνει τὴν πνευματικὴν των ἔμπειρίαν, δίδει τὴν ἐννοιαν τῆς βαθείας ἐνότητος των μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ θεία ἀγάπη εἶναι ἡ δύναμις ποὺ φωτίζει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐντὸς αὐτῆς ὑπερβάλλει πᾶσαν ἀντίθεσιν, τὴν ὁποίαν γεννᾷ ἡ ἁμαρτία, ποὺ ὑποσκάπτει τὴν ζωὴν, ποὺ κρατεῖ μακρὰν τοῦ Θεοῦ τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον. Ἰδοὺ πῶς ἐκφράζει τὴν μυστικὴν του ἐνότητα ὁ ἅγιος Συμεών, ὁ νέος Θεολόγος μυστικὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. « Ἀπολαύω τῆς ἀγάπης Σου (τοῦ Θεοῦ) καὶ τῆς ὠραιότητός Σου, καὶ εἶμαι πλήρης εὐδαιμονονίας καὶ θείας γλυκύτητος. Μετέχω εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν δόξιν. Τὸ πρόσωπόν μου λάμπει ὅπως τὸ πρόσωπον τοῦ Ἁγαπημένου μου, καὶ ὅλα τὰ μέλη μου γίνονται φωτεινά, τότε γίνομαι περισσότερον ὠραῖος παρὰ οἱ ὠραῖοι, περισσότερον πλούσιος παρὰ οἱ πλούσιοι, περισσότερον ἰσχυρὸς παρὰ οἱ ἰσχυροί, περισσότερον μεγάλος παρὰ οἱ Αὐτοκράτορες, καὶ περισσότερον πολῦτιμος ἀπὸ οἰονδήποτε ἀντικείμενον εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε ἐν τῷ οὐρανῷ. Διότι ὁ νοῦς μου, βυθιζόμενος εἰς τὸ φῶς Σου, φωτίζεται καὶ γίνεται ἓνα φῶς ὅμοιον μετὰ τὴν δόξαν Σου, καὶ ὀνομάζεται ἰδικὸς Σου νοῦς, διότι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἄξιος νὰ γίνῃ τοιοῦτος, εἶναι ἄξιος νὰ ἀποκτήσῃ τὸν νοῦν Σου, καὶ νὰ ἐνωθῇ μετὰ Σοῦ ἀδιαίρετος »¹. Οἱ μυστικοὶ ἄνδρες ἐκφεύγουν ἔξω τῶν ὁρίων ποὺ διαγράφει ἡ δογματικὴ διδασκαλία καὶ ἡ ἱεραρχικὴ τάξις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐντὸς τοῦ θερησκευτικοῦ τῶν ὀραματισμοῦ κινδυνεύουν νὰ περιπέσουν εἰς πλάνους, εἰς νόθευσιν τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθείας.

Οἱ γνωστικοὶ τῆς ἀρχαιότητος δὲν ἦσαν παρὰ ἓνα εἶδος μυστικῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι, ζητοῦντες νὰ κατανοήσουν τὴν τελείαν γνῶσιν ἐκτὸς τῶν παραδεδογμένων θεῶν ἀληθειῶν, περιέπεσον εἰς αἰρέσεις, ἀπόλεσαν τὸ φῶς, καὶ ἐβυθίσθησαν εἰς ἐγωκεντρικὸς καὶ αὐθιγέτους ὀραματισμοῦς, οἱ ὁποῖοι ἀπεδοκιμάσθησαν ὑπὸ τῆς γνησίας χριστιανικῆς παραδόσεως. Ἄλλοτε κινδυνός, τὸν ὁποῖον διατρέχουν οἱ μυστικοί, εἶναι ἡ ἀπώλεια τῆς ἰδίας των προσωπικότητος ἐντὸς τῆς ἐνότητος των μετὰ τῆς θείας ζωῆς. Κινδυνεύουν νὰ θεωρηθῶν ὡς πανθεῖσται περισσότερον οἱ ἀνατολικοὶ καὶ ὀλιγώτερον οἱ Δυτικοί. Οἱ πρῶτοι ἀτενίζουσιν εἰς τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ δευτεροὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην του.

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπετα : Ε'. Ἡ μεταξὺ τῆς δυτικῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐσχοτολογίας διαφορά.

1. Ν. Μπερδιάεφ, *Esprit et Liberté*, σελ. 261.

Μόνον ἡ καθαρὰ καρδιά, δύναται νὰ γνωρίσῃ ἀληθῶς τὸν Θεόν.

* Ἄς ἔχωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ χρηστὸν ὄνομα τοῦ θανόντος εἶναι τὸ ὠραιότερον κόσμημα τοῦ τάφου του.

* Ἄνθρωπος τοῦ κόσμου δύναται νὰ ἔχη ἠθικότητα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀγιότητα.

* Ὅσον ἀσθενεῖς εἴμεθα καθ' ἑαυτοὺς, τόσον ἰσχυροὶ γινόμεθα ἐν τῷ Χριστῷ.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Ὁ ἐκ τῆς συγχρόνου τρομερᾶς ἀναστατώσεως τῆς ἀνθρωπότητος βαθύτατος πόνος φυσικὸν ἦτο νὰ κινήσῃ εἰς στοχασμοὺς περὶ τῶν αἰτίων τοῦ μεγάλου κακοῦ καὶ τοῦ τρόπου τῆς οὐριστικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. Αὐτῆς τῆς προσπαθείας καρπὸς ὑπῆρξε καὶ τὸ ἐπ' ἐσχάτων δημοσιευθὲν ἔργον τοῦ ἀμερικανοῦ συγγραφέως Emery Reves ὑπὸ τὸν τίτλον «The Anatomy of Peace» (Ἡ Ἀνατομία τῆς Εἰρήνης). Τοῦτο, μεταφρασθὲν ἀμέσως εἰς 20 περίπου γλώσσας, ἐσημείωσεν ἐν βραχυτάτῳ περὶ τὰς 30 ἐκδόσεις.

Ὁ συγγραφεὺς, φρονῶν α) ὅτι τὸ πραγματικὸν αἷτιον τῶν πολέμων δὲν εἶνε κυρίως ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς κεφαλαιοκρατίας καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἢ τῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ φασισμού, ἀλλ' ἡ τὸ «ἐθνικὸν κράτος», ἢτοι ἡ σύγκρουσις τῶν ἐγωϊστικῶν συμφερόντων τῶν ἀποτελούντων χωρισμένως ἀπ' ἀλλήλων ἐθνικᾶς μονάδας ἐπὶ μέρους κρατῶν· β) ὅτι ἡ σύγχρονος διοργάνωσις τοῦ κόσμου εἶνε πλεονεπεπαιωμένη, ὅπως ἀναχρονιστικὸν ἀπέδειξε τὸ πτολεμαϊκὸν ἀστρονομικὸν σύστημα ἢ κοπερνίκειος ἀνακάλυψις· καὶ γ) ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς, παρ' ὅλην τὴν δισχιλιετὴ του ὑπόστασιν, δὲν κατόρθωσε νὰ μαλάξῃ τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς, ὥστε νὰ ἀρῇ τὰ αἷτια τῶν πολέμων καὶ νὰ ἐμπεδώσῃ μόνιμον τὴν εἰρηγικὴν τῶν ἀνθρώπων συμβίωσιν, — ταύτην, κατὰ τὸν σ., δύναται νὰ ἐπιτύχῃ μόνον ἡ ἀρσις τῶν χωριζόντων ἀπ' ἀλλήλα τὰ ἔθνη εἰς ἔθνικα κράτη ὁρίων καὶ ἡ δημιουργία ἐνὸς μοναδικοῦ ἐνιαίου παγκοσμίου κράτους.

Εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῶν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰτιάσεων τοῦ συγγραφέως ἀποσκοπεῖ σειρά πέντε ἀρθρῶν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Η. Ν. Τρεμπέλα, τὸ πρῶτον τῶν ὁποίων παρατίθεται κατωτέρω.

Α'. ΑΠΕΤΥΧΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ;

Εἰς τὴν καθημερινὴν ἐφημερίδα «Βῆμα» ἐδημοσιεύθη ἐν μεταφράσει προσφάτως κυκλοφορήσαν ἔργον τοῦ ἀμερικανοῦ συγγραφέως Ἐμερου Ρήβς, ἀσχολουμένου μετὰ τὴν ἀνατομίαν τῆς εἰρήνης καὶ κρίνοντος τὴν σημερινὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τοῦ κόσμου. Διαπνεόμενος ὁ συγγραφεὺς ἀπὸ τὰ νεώτερα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ἰδανικὰ τῆς μεγάλῃς καὶ ἰσχυρᾶς Δημοκρατίας, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη καὶ ἔζησε, παρουσιάζεται μὲν ἐνθερομῶς ὑποστηρικτῆς τῆς καταρτίσεως τῶν ἐθνικῶν ὁρίων τῶν λαῶν καὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως εἰδους τινὸς διεθνισμοῦ, ἀλλ' ἐν ταύτῳ ἐμφανίζεται καὶ γνήσιον τέκνον τῆς χώρας του καὶ διερωτηθεὶς πιστὸς τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος αὐτῆς. Ἀναμφιβόλως εἰς τὰς κρίσεις του ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ κόσμου ὑποστηρίζει πολλὰς βασιμους καὶ ὀρθὰς ἐπόψεις. Συνέχεται ὅμως καὶ ὑπὸ προκαταλήψεων, αἵτινες τὸν παρουσιάζουν, ἰδίᾳ ὅταν κρίνῃ τὸν ρόλον τοῦ Χριστιανισμοῦ, πολλαχθῶς ἀντιφάσκοντα καὶ ξένον πρὸς τὴν πραγματικότητα τῶν γεγονότων.

Τὸν ρόλον τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν ἐξετάζει ὁ εἰρημένος συγγραφεὺς ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ, διὰ νὰ διακηρύξῃ τὴν ἀποτυχίαν τῆς θρησκείας καὶ τὴν χρεωκοπίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς πρῶληψιν τῆς ἀλληλοσφαγῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ πρὸς δημιουργίαν ἀρμονικῆς συμβιώσεως τῶν ἐν τῷ κόσμῳ λαῶν καὶ κοινωνιῶν. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῶν ἰσχυ-

ρισμῶν του τούτων ὁ Ρήβς ἐπαναλαμβάνει τὸ συνήθως καὶ ἀμελετήτως ὑπὸ πολλῶν ἐπαναλαμβανόμενον τροπάριον, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει ἤδη ἡλικίαν εἴκοσι αἰῶνων καὶ ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ ὡς ἐπὶ εἴκοσιν ὄλους αἰῶνας ἐφαρμοσάντος τὰς μεθόδους αὐτοῦ καὶ ἀποτυχόντος εἰς τὸ «νὰ ἐξημερώσῃ τὸ κτήνος εἰς ἄνθρωπον, ἐλέγχων καὶ κατευθύνων τὰ καταστρεπτικὰ ἀνθρώπινα ἔνστικτα καὶ χαρακτηριστικά». Εὖρε λοιπὸν ὁ Χριστιανισμὸς τὸν ἄνθρωπον ἀνήμερον κτήνος, μολοντί εἶχον προηγηθῆ αὐτοῦ οὐ μόνον ὁ Ἰουδαϊσμός καὶ ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ρήβς δὲν ἀρνεῖται ἐν βαθμῶ τινι ἐκπολιτιστικὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰς δυσκαταγώνιστον δύναμιν ὀργανομένη Ρώμη μετὰ τοὺς ἀρχοῦντως ἐξελιγμένους νόμους τῆς, τῶν ὁποίων ἡ σχετικὴ τελειότης ἀγανωρίζεται καὶ σήμερον ἀκάμῃ. Δὲν θὰ ἐδυσκολευόμεθα νὰ συμφωνήσωμεν μασὺ του. Ἐκεῖ ὅμως, ὅπου δὲν θὰ μᾶς εὖρη ὁ ἀμερικανὸς συγγραφεὺς συμφώνους, εἶνε οἱ εἴκοσι αἰῶνες.

Δὲν θὰ διαμφισβητήσωμεν βέβαια ποτέ, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς πρὸ εἴκοσι αἰῶνων ἐσημείωσε τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν ἱστορίαν. Δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου, ὅτι καὶ ἀπὸ εἴκοσι αἰῶνων κατέκτησε τὸν κόσμον. Εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας ὁ Χριστιανισμὸς ἐπάλαισε διὰ νὰ ἐπιζήσῃ μεταξὺ εὐαρίθμων κοινωνιῶν πιστῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐγκατεσπαρμέναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, μέσα εἰς μάζας πυκνὰς κόσμου εἰδωλολατρικοῦ ἐντελῶς ἐχθρικοῦ καὶ αἰμοβόρου μισαλλοδόξου ἔναντι αὐτοῦ. Καὶ ὅταν ἐπὶ τέλους εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ὡς θρησκεία νόμιμος, ἢ σκληρὰ του πάλη περὶ ὑπάρξεως δὲν ἔπαυσε. Ποῦ εἶνε αἱ ἐν Ἰνδίας καὶ Περσίᾳ καὶ Μ. Ἀσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ καὶ Ἀφρικῇ ἀρχαῖαι χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι, πολλαὶ τῶν ὁποίων ἠρίθμουν δεκάδας ὄλας ἐπισκόπων καὶ παρουσίασαν θεολογικὴν ἀνθησιν καταπλήττουσαν καὶ τοὺς συγχρόνους; Ἐξεργιζώθησαν ὄλα ἀπὸ τοὺς Πέρσας, τοὺς Ἀραβας, τοὺς Μωαμεθανούς. Ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρτήτως τούτου, δὲν εἶνε γεγονός, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἀγανώρισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ οἱ πολυαριθμοῦτοι κάτοικοι τῆς γῆς ἔμειναν ὄλας ξένοι πρὸς αὐτόν, μέχρι σημείου ὥστε καὶ σήμερον οἱ ὀνομαζόμενοι χριστιανοὶ ν' ἀποτελοῦν μειοψηφίαν ἔναντι τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων τῆς γῆς;

Ἡ Εὐρώπη, ἣτις μετὰ τὴν Παλαιστίνην θὰ ἐθεωρεῖτο κοιλίς τοῦ Χριστιανισμοῦ, πότε ἔλαβε τὸ χριστιανικὸν αὐτὸ ἐπίστρωμα, τὴν λεπτὴν αὐτὴν κρούσταν πολιτισμοῦ, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Ἐμερου Ρήβς ὁμιλεῖ; Ἐν βλέμμα ἄν ἔρορπτεν εἰς τὴν ἱστορίαν ὁ ἀμερικανὸς συγγραφεὺς, θὰ ἔβλεπεν, ὅτι ἤδη κατὰ τὸν Η' αἰῶνα οἱ Σάξωνες ἀνθίσταντο πεισιμόνως κατὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ μόνον διὰ τῆς σπάθης Καρόλου τοῦ μεγάλου ἢ ἀντίστασις αὐτὴ ἐκάμφθη. Διὰ τῆς σπάθης δὲ εἶνε δυνατόν βέβαια νὰ συνδεθῇ τις ἐξωτερικῶς πρὸς τὴν τελειοτάτην θρησκείαν, ἀλλ' ἐσωτερικῶς μένει ξένος πρὸς αὐτήν. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ ἄλλη Εὐρώπη παρέμενε ξένη πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν. Διότι μόλις μετὰ τοῦ Θ' καὶ ΙΑ' αἰῶνος προσεῖλκν-

σθησαν εἰς τὸν Χριστιανισμόν τὰ Σκανδιναβικὰ κράτη καὶ ἐσημειώθησαν κατακτήσεις τινὲς τοῦτου μεταξὺ τῶν Μοραβῶν, τῶν Βοημῶν, τῶν Πολωνῶν, τῶν Οὐγγῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς Τρανσυλβανίας. Μεταξὺ δὲ τοῦ ΙΒ' καὶ ΙΔ' αἰῶνος εἰσέδυσεν ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὴν Φιλλανδίαν, τὴν Λιβονίαν, τὴν Ἑσθονίαν, τὴν Λιθουανίαν καὶ αὐτὴν τὴν Πρωσσίαν! Καὶ καθὼς σύγχρονοι Γερμανοὶ ἱστορικοὶ ὁμολογοῦσι, πάντα αὐτὰ τὰ Γερμανικὰ καὶ Σλαβικὰ φύλα εὗρισκοντο εἰς τοιαύτην βάρβαρον κατάστασιν, ὥστε ἦσαν ἀνίκανα νὰ δεχθοῦν τὸν Χριστιανισμόν ὡς ὑψηλοτέραν καὶ ἰδανικὴν ἀλήθειαν, ὡς πραγματικὴν ἠθικὴν δύναμιν, ἢ ὅποια θὰ ἀνύψωνεν αὐτὰ ἐκ τῶν ἔνδον ὑπὲρ τὸ κατώτερον ἐπίπεδον τῆς φυσικῆς ζωῆς. Ὁ Χριστιανισμὸς εἰσῆλθεν εἰς τοὺς λαοὺς αὐτοὺς μᾶλλον ὡς ἐκκλησιαστικὸν καθίδρυμα καὶ ὡς νέος ἑξωτερικὸς τύπος λατρείας, εἰς ἐλαχίστην καὶ ἀσημαντὸν ἀκτίνα δημιουργῶν παρ' αὐτοῖς ἑσωτερικοὺς πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν δεσμούς. Εἰς ποῖον δὲ βαθμὸν βαρβαρότητος εἶχον καταπέσει κατὰ τοὺς χρόνους τούτους αἱ δύο ἄγνωστοι ἀκόμη ἡπειροὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν. Τί δὲ ἦτο ἡ Ἀσία ὁλόκληρος μὲ τοὺς πυκνοὺς πληθυσμούς της καὶ τί ἡ Ἀφρικὴ, δύναται τις νὰ ὑπολογίση, ἐὰν λάβῃ ὑπ' ὄψει τοῦτο μὲν, ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη παραμένουσι σχεδὸν κατὰ τὸ σύνολόν των ξένοι πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, τοῦτο δέ, ὅτι πυκνὰ στίφη βαρβάρων αὐτοχθόνων ζῶσιν ἀκόμη τὴν ζωὴν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ ἔχαρακτήρισαν ὡς πρωτόγονον καὶ κτηνώδη.

Τί ὁμιλεῖ λοιπὸν ὁ Ρήβς περὶ δύο χιλιάδων ἐτῶν; Δύο χιλιάδες ἔτη παρήλθον, ἀφ' ὅτου ὡς μικρὰ καὶ ἀφανῆς ζύμη ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ εἰς μίαν γωνίαν γῆς ἐκηρύχθη ὁ Χριστιανισμὸς ἀπὸ μίαν δράκιναν κηρύκων. Ἀλλὰ δὲν εἶνε κατ' οὐδένα λόγον δισχίλια ἔτη, ἀφ' ὅτου ὁ Χριστιανισμὸς ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς λαοὺς αὐτοὺς, τῶν ὁποίων τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς κοινωνικὰς ἀντιλήψεις καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς κρίνει ὁ ἀμερικανὸς συγγραφεὺς. Καὶ ὅμως, παρ' ὅλα αὐτὰ, ὁ Χριστιανισμὸς ἐπέτυχεν νὰ θέσῃ τὸ ἀπαρασάλευτον θεμέλιον, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ Ρήβς παραδέχεται ὡς τὸ μόνον θεμέλιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται καὶ πρέπει νὰ ἀνοικοδομηθῇ ὁ νεώτερος κόσμος. Ἀλλὰ περὶ τούτου εἰς τὸ προσεχές.

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἔπεται: Β'. Θεμέλιον ἄλλον οὐδεὶς δύναται θῆναι παρὰ τὸν κείμενον.

* Ἀνθρώπινον εἶναι τὸ σφάλλῃσθαι, θεῖον δὲ τὸ μετανοεῖν διὰ τὰ σφάλματα ἡμῶν.

* Ἀληθῶς ἀγοθὸν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Θεὸς θεωρεῖ ἀγαθόν.

* Πρέπει νὰ χαίρωμεν ὅταν προάγωμεν καὶ τῶν ἄλλων τὴν εὐτυχίαν.

* Ἡ πίστις, ἥτις ἐν τῇ δυστυχίᾳ κρατεῖ ἑαυτὴν ζῶσαν καὶ ἀγωνίζεται νικηφόρος κατὰ τῶν πειρασμῶν τῆς ζωῆς, εἶναι πολύτιμος.

* Ἡ πραγματικὴ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀξίας ἢ μὴ τοῦ ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ.

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 1 ΚΑΙ 2 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ *

III

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ
ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

1. Τί καλεῖται θρησκευτικὴ συνείδησις.

Προκειμένου περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως παντὸς ἄλλου προέχει τὸ πρόβλημα τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀκριβοῦς ἐννοίας ταύτης, δηλαδή τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως.

Ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις, ὡς καὶ ἡ συνείδησις ἐν γένει, εἶναι τι τὸ ἀπολύτως ἑσωτερικὸν καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ κατατείνον εἰς ἐνότητα σύνολον τῶν παραστάσεων, τῶν συναισθημάτων, τῶν ἐννοιῶν, τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν ἰδεῶν ἐκάστου ἀτόμου, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν διακυβέρνησιν αὐτοῦ ὑφ' ἑνὸς ἢ περισσοτέρων ὑπερανθρώπων ὄντων. Ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις δύναται νὰ εἶναι θετικὴ ἢ ἀρνητικὴ, θετικὴ μὲν ἐὰν ἀποδέχεται τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν διακυβέρνησιν αὐτοῦ ὑπὸ θεοῦ τινὸς ὄντος ἢ περισσοτέρων θεῶν ὄντων, ἀρνητικὴ δὲ ἐὰν δὲν ἀποδέχεται τοῦτο.

Ἐλέχθη ὅτι ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς ἐκφεύγει τῆς πολιτειακῆς ἐνεργείας καὶ εἶναι συνεπῶς φύσει ἐλευθέρη¹. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβές. Ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις δὲν εἶναι δεδομένη καὶ δὲν εἶναι ἀδρανῆς. Δημιουργεῖται, καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν αὐτῆς ἐνδέχεται πολλαπλῶς ἡ πολιτεία νὰ ἐπέμβῃ. Δημιουργουμένη δὲ ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις ἀποβαίνει συνάμα καὶ πηγὴ ἐπιταγῶν ἠθικῆς φύσεως πρὸς ἐνεργείαν ἢ ἀποχῆν.

Ἡ πολιτεία συνεπῶς ἐνδέχεται ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐπιπρέσῃ τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐμποδίσῃ ἐνεργείας καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ πράξεις, ὧν ἡ παράλειψις καὶ ἡ διενέργεια εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὰς ἐκ τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἀπορροούσας ἐπιταγὰς.

Τούτου ἕνεκα τίθεται ζήτημα ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ὑπὸ τὰς εἰδικωτέρας μορφὰς τῆς ἐλευθερίας τῆς διαμορφώσεως αὐτῆς καὶ τῆς συμμορφώσεως πρὸς ταύτην.

Προηγουμένως ἴσως δεόν ν' ἀποσαφηνισθῇ ἐὰν ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἐκτείνεται καὶ μέχρι τῶν ἀθέων². Ἡ ἀθεΐα δὲν εἶναι θρησκεία, εἶναι ἀπολύτως ἀρνητικὴ μορφή τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως. Ἐὰν εἰς τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ Συντάγματος διατυποῦται ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 148.

1. Βλ. Orban. Le droit constitutionnel de la Belgique, III, 1911, σελ. 373 καὶ G. Meyer—Anschütz, Lehrbuch, 1911, σελ. 963.

2. Ὡς πρὸς τὸν ὄρισμόν τοῦ ἀθέου βλ. Κ. Ράλλη Ἀρκὴ Γ., σελ. 71.

θερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἐν γένει, τότε καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς ἀρνητικῆς ἐκφάνσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως προστατεύεται. Ἐάν ὅμως εἰς τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ Συντάγματος καθιεροῦται μόνον ἡ ἀρχὴ τῆς προστασίας πρωτίστως τῆς ἐπικρατοῦσης, ἀλλὰ καὶ πάσης ἐπιγνωστῆς θρησκείας, τότε ἡ ἀθεΐα, ὡς ἀπολύτως ἀρνητικὴ ἐκφάνσις τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, δὲν προστατεύεται.

Εἰς τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ Συντάγματος διατυπῶνται ἀτελῶς ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως καὶ στενὴ γραμματικὴ ἐρμηνεία τοῦ ἄρθρου τούτου ἔδει νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἐκδοχὴν διὲ προστατεύεται ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως παντός πρεσβεύοντος τὴν ἐπικρατοῦσαν ἢ ἄλλην γνωστὴν θρησκείαν, ἀλλ' οὐχὶ τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἐν γένει¹.

Ἡ ἐκδοχὴ ὅμως αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή. Τοῦτο προκύπτει διττῶς:

Τὸ μὲν ἐκ τῆς συσχέτισεως τῆς ἐρμηνευομένης διατάξεως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἰσότητος, τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνέρχεσθαι καὶ τοῦ συνεταιρίζεσθαι καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐκάστου νὰ δημοσιεύῃ τὰς σκέψεις αὐτοῦ, καθιερουμένας ἀνευ περιορισμοῦ τινος ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως διὰ τῶν ἄρθρων 3, 10, 11 καὶ 14 τοῦ Συντάγματος καὶ ὧν ἀρχὴν ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἐν γένει ἀποτελεῖ συνάρτημα καὶ περίπτωσιν. Ἐάν ὑπῆρχε πράγματι πρόθεσις νὰ μὴ προστατευθῇ γενικῶς ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἤθελε κατ' ἀνάγκην, προκειμένου περὶ τόσον γενικῆς φύσεως περιορισμοῦ, διατυπωθῆ ρητῶς ἢ ἐξαίρεσις.

Τὸ δ' ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ θεσμοῦ. Ἦδη κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927, εἰς τὸ διατυποῦνται ρητῶς ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἐν γένει, δὲν ὑπῆρξεν ἡ ἐντύπωσις ὅτι καθιεροῦνται νέα τις ἀρχή. Ἀλλὰ καὶ ἐάν ὑποτεθῆ ὅτι διάφορος ἦτο ἡ ἔννοια τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864)1911, προφανῶς ἢ ἐν ἔτει 1935 καταργησις τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927 καὶ ἡ ἐπαναφορὰ ἐν ἰσχύει τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864)1911 δὲν ἔχει σκοπὸν δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ τὸν περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως. Ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος εὐρίσκει τὴν ἐξήγησιν αὐτῆς ἐάν ἀναλογισθῆ τις τὸ μὲν ὅτι ὑπ' ὄψιν τοῦ ἑλληνικοῦ συνταγματικοῦ νομοθέτου ἐτίθετο ἡ περίπτωσις ὑπάρξεως ἀλλοθρήσκου, ἐνῶ ἡ περίπτωσις ὑπάρξεως ἀθρήσκου ἦτο ἐν Ἑλλάδι ἄγνωστος καὶ κατὰ τὴν ψήφισιν τῶν Συνταγμάτων τῆς ἐπαναστάσεως καὶ κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844, τὸ δὲ ὅτι τὸ ἄρθρ. 1 κυρίως ἀφορᾷ εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας τῆς λατρείας, ἡ ὁποία καὶ μόνη, κατὰ τὰ ἄλλα κρατοῦντα, ὑπόκειται εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν

ἐπιτήρησιν τῆς πολιτείας¹. Ἦθελεν ὅθεν εἶναι σφάλμα νὰ δεχθῆ τις, ἐπὶ τῇ βῆσει τυχαίων ὄλων δεδομένων, ὅτι ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ ἀρχὴν, τῆς ὁποίας ἔχει καθιερώσει ὅλα τὰ μεγάλα συναρτήματα, καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἀπέκλεισε ρητῶς, ἀλλὰ ἀντιθέτως ἔχει καθιερώσει εἰς τὴν περίπτωσιν, ἡ ὁποία μόνη ἐνεφανίζετο ὡς ἐνδεχομένη κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκδηλώσεως τῆς βούλησεως αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται διὲ διὰ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864)1911, ἐξασφαλίζεται ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὴν ἀπολύτως ἀρνητικὴν αὐτῆς ἐκφάνσιν, τὴν ἀθεΐαν. Διακηρυσσομένης δὲ ρητῶς ἡδη τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἐν γένει τὸ ζήτημα δὲν θὰ προκύψῃ πλέον.

2. Ἡ ἐλευθερία τῆς διαμορφώσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως.

Ἡ ἐλευθερία τῆς διαμορφώσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι πρὸ παντός ἄλλου ἐλευθερία θρησκευτικῆς διδασκαλίας². Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας σημαίνει δύο τινά: Σημαίνει πρῶτον ὅτι δὲν δύναται ν' ἀπαγορευθῆ παρὰ τῆς Πολιτείας ὀρισμένη θρησκευτικὴ διδασκαλία, οὐδὲ ἡ προσέλευσις εἰς τοὺς βουλομένους νὰ προσέλθουν πρὸς ἀκρόασιν κατ' αὐτὴν, ἔστω καὶ ἀλλοθρήσκους.

Ἄλλα δὲν εἶναι ἀπεριόριστος ἡ ἐλευθερία τῆς διαμορφώσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως καὶ διὲ διὰ διδασκαλίας.

Ἀπαγορεύεται ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ἐφ' ὅσον τὸ περιεχόμενον ἢ ἔστω μόνον ἡ μέθοδος αὐτῆς ἀντίκειται εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη. Χρηστὰ ἤθη δὲ εἶναι τὰ κατὰ τὴν κοινὴν τοῦ ἔθνους ἠθικὴν συνείδησιν, τὴν ὑπὸ τοῦ δικαίου προσεπικυρουμένην, κρατοῦντα ἤθη. Ὡς πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὑφίσταται τεκμήριον, ὡς ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτῆς ὡς ἐπικρατοῦσης, ὅτι τὰ δόγματα καὶ ἡ λατρεία τῆς συνάδουν πρὸς τὰ χρηστὰ ἤθη, τὰ ὁποία ἄλλωστε παρ' ἡμῖν διεμορφώθησαν κυρίως διὰ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία καὶ ἐάν ἐνεργῆται διὰ θεμιτῶν κατ' ἀρχὴν μέσων, ἀλλὰ κατὰ τρόπον δημιουργοῦντα κίνδυνον διαταράξεως τῆς δημοσίας τάξεως. Ἡ δημιουργία τοιοῦτου κινδύνου ἐκτιμᾶται κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἐνδέχεται οὕτω, εἰς στιγμὰς

1. Βλ. Ν. Ι. Σαριπόλου, III, σμ. 302 κ. ἐ. IV, σελ. 181 κ. ἐ., Διομήδους Κυριακοῦ, Ἐρμηνεία. I, σ. 7. Ν. Ν. Saripoulos, Das Staatsrecht des Königreichs Griechenland, 1909, σελ. 162 καὶ Κ. Ράλλη, ἐ. ἄ., σελ. 71.

2. Ὁ Ν. Ν. Σαριπόλος, σελ. 343, ἀναφέρει τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας ταυτοχρόνως καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 1 καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 19, ἐδάφ. 3 τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς ἐιδικῆς διδασκαλίας ἀπορρεῖ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 1, ἀσχέτως πρὸς τὸ ἄρθρ. 16, ἐδάφ. 3.

1. Βλ. Δ. Βεζανῆ, σελ. 297 καὶ 298.

κοινωνικού αναβρασμού, να κριθῆ ὅτι διενεργεῖται ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία κατὰ τρόπον ἐπικινδύνως προκλητικὸν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν δημιουργηθεῖσαν ἔκτακτον κατάστασιν.

Τέλος ἀπαγορεύεται νὰ προσλάβῃ αὕτη τὴν μορφήν τοῦ προσηλυτισμοῦ¹. Ὁ προσηλυτισμὸς εἶναι ἔννοια, τῆς ὁποίας εἶναι δυσχερὴς ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς. Ὅριζεται συνήθως ὡς ἡ δι' ἀθεμίτων μέσων προσπάθεια προσελκύσεως εἰς ὠρισμένην θρησκείαν ἢ ὠρισμένην ἐκκλησίαν ἢ προσκτῆσεως τῶν ὁπαδῶν ἐτέρας θρησκείας ἢ ἐτέρας ἐκκλησίας. Ἀθέμιτα μέσα γενικῶς δὲν εἶναι μόνον ὅσα ὁ Π. Ν. ἀπαγορεύει, ὡς ἡ βία καὶ ἡ ἀπειλή, ἀλλὰ καὶ ὅσα κατατείνου ἐπὶ τὴν παραπλάνησιν τῆς κρίσεως τοῦ προσηλυτιζομένου. Ἀθέμιτα μέσα, εἰδικῶς προκειμένου περὶ διδασκαλίας, εἶναι πρὸ παντὸς ἡ παρεμβολὴ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας εἰς ἄλλην διδασκαλίαν, ἡ παροχὴ ἀνταλλαγμάτων εἰς τοὺς διδασκόμενους, ἡ παράστασις ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν καὶ ἀληθῶν ὡς ψευδῶν καὶ γενικῶς ἡ μεταχειρίσις μέσων ἀπαδόντων εἰς τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀπέριττον διδασκαλίαν.

Αἱ συναγομέναι ἀνωτέρω τρεῖς ἀπαγορεύσεις συνιστοῦν ἀτελεῖς ἐπιταγὰς δικαίου λόγῳ ἑλλείψεως ἀπαγγελίας κυρώσεων κατὰ τῶν παραβατῶν αὐτῶν καὶ συμπληροῦνται διὰ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Π. Ν. Διὰ τοῦ Π. Ν. ὅμως συμπληροῦται κυρίως ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ προσηλυτισμοῦ, διευρυνομένη ὡς πρὸς πᾶσαν γνωστὴν θρησκείαν.

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ Π. Ν. διαγράφεται τὸ σύστημα τῶν ἐπιδιωκουσῶν τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ προσηλυτισμοῦ διατάξεων εἰς τὰ ἄρθρα 194, 195 καὶ 198². Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ὁ προσηλυτισμὸς εἰς θρησκευτικὰ δόγματα ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου των ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἀπαγορεύεται γενικῶς ὁ προσηλυτισμὸς διὰ βίας, ἀπειλῆς ἢ ἄλλων ἀθεμίτων μέσων.

Οὐδενὸς προνομίου ἀπολαμβάνει ἐν προκειμένῳ ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ὁ προσηλυτισμὸς κατὰ τὸν ἡμέτερον Π. Ν. ἀπαγορεύεται εἰς βᾶρος αὐτῆς τὸσον ὅσον καὶ ὑπὲρ αὐτῆς. Δὲν ἀποτελεῖ διὰ τοῦτο προσηλυτισμὸν ἡ διδασκαλία θρησκευτικῶν δοξασιῶν ἀντιθέτων πρὸς τὰ δόγματα τῆς «ἐπικρατούσης» θρησκείας ἐὰν δὲν γίνεται χρῆσις βίας, ἀπειλῆς ἢ ἄλλων ἀθεμίτων μέσων³.

Προκειμένου εἰδικῶς περὶ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας εἰς ἀνηλίκους⁴ δύναται ν' ἀποβῆ

2. Βλ. Wirbt, ἔ. ἀ. σελ. 346 κ. ἀ.

αὕτη διὰ νόμου ὑποχρεωτικῆ, ἀλλὰ μόνον πρὸς διδασκαλίαν τῆς θρησκείας, εἰς ἣν οὗτοι ἀνή-

1. Βλ. σχετικῶς Ν. Παπαδόπουλου, Ἰππόδομος Ἄρχαι τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, 1848, σελ. 135 κ. ἔ. Διομήδους Κυριακοῦ, Ἑρμηνεῖα, τόμ. I, σελ. 11 κ. ἔ. καὶ Γ. Χοϊδᾶ, Θέμις ΛΖ', σελ. 575.

2. Βλ. Κ. Κωστή, Ἑρμηνεῖα τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος Π. Ν., τόμ. Β', 190, σελ. 202 κ. ἔ.

3. Βλ. Α. Π. 202)1903.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ συγχωνεύσεως ἐνοριῶν Ἱ. Μητροπόλεων Πατρῶν, Αἰτωλίας, Δημητριάδος, Φθιώτιδος, Καρυστίας, Ζακύνθου, Γυθείου, Γρεβενῶν, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, Δρυϊνουπόλεως, Ἀλεξανδρουπόλεως, Φλωρίνης, Φιλιατῶν καὶ Κασσανδρείας.

(Φύλλ. Ἐφημ. Κυβερν. 19 (Τεύχος Α') τῆς 4ης Φεβρ. 1947)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὅπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 15 ἐδ. 2 τοῦ ὅπ' ἀριθ. 536)1945 Ἀν. Νόμου «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδουχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος κλπ.», ὡς καὶ τὰς σχετικὰς προτάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Πατρῶν, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, Δημητριάδος, Φθιώτιδος, Καρυστίας, Ζακύνθου, Γυθείου, Γρεβενῶν, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, Δρυϊνουπόλεως, Ἀλεξανδρουπόλεως, Φλωρίνης, Φιλιατῶν καὶ Κασσανδρείας, προτάσεις τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργῶν ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν: Συγχωνεῦομεν τὰς κάτωθι ἐνορίας ὡς ἀκολουθῶς:

Α') Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν:

- 1) Τὴν ἐνορίαν Χρούστης εἰς τὴν ἐνορίαν Πιτίτης.
- 2) Τὴν ἐνορίαν Μπάλα-Βελβίτσι εἰς τὴν ἐνορίαν Βουντέσης.
- 3) Τὴν ἐνορίαν Καλλιθεοκάμπου εἰς τὴν ἐνορίαν Τσαπλανεῖκων.
- 4) Τὴν ἐνορίαν Καραμεσινεῖκων εἰς τὴν ἐνορίαν Καρεῖκων.
- 5) Τὴν ἐνορίαν Γκέρμπεσι εἰς τὴν ἐνορίαν Λακοπέτρας.
- 6) Τὴν ἐνορίαν Πλατάνου εἰς τὴν ἐνορίαν Καλάνου.
- 7) Τὴν ἐνορίαν Βελημαχίου εἰς τὴν ἐνορίαν Γρεβενοῦ.
- 8) Τὴν ἐνορίαν Παληουργιᾶ εἰς τὴν ἐνορίαν Μιντιλογίου.
- 9) Τὴν ἐνορίαν Καυενίτης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀλισσοῦ.
- 10) Τὴν ἐνορίαν Γκερμπεσεῖκων-Νεραγκάθου εἰς τὴν ἐνορίαν Κυδωνῶν.
- 11) Τὴν ἐνορίαν Δρεσθενῶν - Μοιρεῖκων, τοῦ μὲν Δρεσθενῶν εἰς Βραχνεῖκα τοῦ δὲ Μοιρεῖκων εἰς Θεριανσοῦ.
- 12) Τὴν ἐνορίαν Κανδάλου εἰς τὴν ἐνορίαν Μιχοῦ.
- 13) Τὴν ἐνορίαν Μποτεῖκων εἰς τὴν ἐνορίαν Σαγεῖκων.
- 14) Τὴν ἐνορίαν Ἱ. Ν. Ἀγ. Ἀθανασίου Χαλανδρίτης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἱ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Χαλανδρίτης.

Β') Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας:

- 1) Τὴν ἐνορίαν Κοσκινιάς, Μελιγκόβης καὶ Νεροχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Νεροχωρίου.
- 2) Τὴν ἐνορίαν Κοκκινόβρυσης καὶ Μαχαλᾶ εἰς τὴν ἐνορίαν Κοκκινόβρυσης.
- 3) Τὴν ἐνορίαν Σφήνας καὶ Ὀχθίων εἰς τὴν ἐνορίαν Σφήνας.
- 4) Τὴν ἐνορίαν Μελεσιάδος καὶ Γιαννοπούλων εἰς τὴν ἐνορίαν Μελεσιάδος.
- 5) Τὴν ἐνορίαν Χαλκιοπούλων καὶ Ποταμιᾶς εἰς τὴν ἐνορίαν Χαλκιοπούλων.

.....
 κουν. Ἀλλὰ διὰ νόμου δύναται ν' ἀπαγορευθῆ ὡσαύτως ἡ διδασκαλία ἐτέρας θρησκείας εἰς ἀνηλίκους πλὴν ἐκείνης, εἰς ἣν ἀνήκουν. Οὐδέποτε ὅμως συγχωρεῖται θρησκευτικὴ διδασκαλία εἰς ἀνηλίκους ἐτέρου θρησκευματος ἄνευ συναινέσεως τῶν γονέων ἢ τῶν κηδεμόνων αὐτῶν.

(Συνεχίζεται)

- 6) Την ένοριαν Σταθας και Ζηλημης εις την ένοριαν Σταθας.
- 7) Την ένοριαν Καλυβίων και Ξηρακιās εις την ένοριαν Ξηρακιās.
- 8) Την ένοριαν Βρουβιανών και Αύλακίου εις την ένοριαν Βρουβιανών.
- 9) Την ένοριαν Αμπελακίου και Αρειάδος εις την ένοριαν Αμπελακίου.

Γ') *Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος:*

- 1) Την ένοριαν Αγ. Παρασκευης Σούρπης μετά της ένοριος Αγ. Γεωργίου Σούρπης εις μίαν με προσωρινόν Ναόν του Αγίου Γεωργίου ως έπισκευαζομένου του της Αγ. Παρασκευης.
- 2) Την ένοριαν των Αγ. Ταξιαρχών Λαουτζας μετά της ένοριος Αγ. Νικολάου Κιτικίου συγχωνευόμεναι εις μίαν του έφημερίου Ιεουργόντος εκ περιτροπής εις αμφοτέρας.
- 3) Την ένοριαν του Αγ. Νικολάου Καλλιθέας (Μπίρ) εις την ένοριαν Αγ. Αποστόλων Αργαλαστής.
- 4) Την ένοριαν της Αγ. Κυριακής Τσαγκαράδος εις την ένοριαν Αγ. Παρασκευης Τσαγκαράδος.
- 5) Την ένοριαν Αγ. Αθανασίου Πλασιās εις την ένοριαν Αγ. Δημητρίου Καστορίου.
- 6) Την ένοριαν Αγίας Παρασκευης Αφήσσου εις την ένοριαν Αγ. Δημητρίου Νεοχωρίου.

Δ') *Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος:*

- 1) Τας ένοριαν Σπερχιάδος ητοι της Αγ. Παρασκευης και Αγ. Νικολάου εις την ένοριαν Αγ. Παρασκευης.
- 2) Τας ένοριαν Αγ. Γεωργίου και Αγίου Νικολάου Υπάτης εις την ένοριαν Αγίου Νικολάου.

Ε') *Ιεράς Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας:*

- 1) Την ένοριαν Μπούμπουκα εις την ένοριαν Ασανίου.
- 2) Την ένοριαν Μεγάλου Μποντιά εις την ένοριαν Μικροδ Μπροντιά.
- 3) Την ένοριαν Συνεβρου εις την ένοριαν Ίβυρουδς.
- 4) Την ένοριαν Παραλίας Ακράτας εις την ένοριαν Αιγείρας.
- 5) Την ένοριαν Βουτσιμούα εις την ένοριαν Καλμιάς.
- 6) Την ένοριαν Λεύκας εις την ένοριαν Σιγουνίου.
- 7) Την ένοριαν Βεσινίου εις την ένοριαν Νασίαν.
- 8) Την ένοριαν Κανθάλου εις την ένοριαν Πριολίθου.
- 9) Την ένοριαν Σόλου εις την ένοριαν Περιστερας.
- 10) Την ένοριαν Κραστικών εις την ένοριαν Λαγοβουνίου.
- 11) Την ένοριαν Λουσικοβ εις την ένοριαν Λουσών.

ΣΤ') *Ιεράς Μητροπόλεως Καρυστίας:*

- 1) Την ένοριαν Καζάρμας εις την ένοριαν Μαλετιάνων.
- 2) Την ένοριαν Μεντουλίου εις την ένοριαν Κ. Κουρουνίου.
- 3) Την ένοριαν Γιάννηδων εις την ένοριαν Καδδίου.
- 4) Την ένοριαν Λόκκα εις την ένοριαν Πασσά.
- 5) Την ένοριαν Γατών εις την ένοριαν Κοιλίου.
- 6) Την ένοριαν Κουρβίνου εις την ένοριαν Πυργίου.
- 7) Την ένοριαν Τσακαίων εις την ένοριαν Πολυπόταμου.
- 8) Την ένοριαν Σκουασιού εις την ένοριαν Στουπαιών.
- 9) Την ένοριαν Νικασίου εις την ένοριαν Π. Χώρας.
- 10) Την ένοριαν Γραμπιάς και Μεκουνιδος εις την ένοριαν Μύλων.
- 11) Την ένοριαν Μετοχίου εις την ένοριαν Αετοδ.
- 12) Την ένοριαν Δραμεσιού εις την ένοριαν Κομήτου.
- 13) Την ένοριαν Λάλας εις την ένοριαν Καλυβίων.
- 14) Την ένοριαν Τιμ. Προδρόμου Σκύρου εις την ένοριαν Ζωδ. Πηγής.

Ζ') *Ιεράς Μητροπόλεως Ζακύνθου:*

- 1) Την ένοριαν Αγ. Παρασκευης εις την ένοριαν Θεοτόκου Φανερωμένης.

Η') *Ιεράς Μητροπόλεως Γυθείου και Οιτύλου:*

- 1) Την ένοριαν Γενεθλίου Ράχης-Μοραλίων εις την ένοριαν Μεταμορφ. Σωτήρος Χανίων Κουτούμοδς.
- 2) Την ένοριαν Προφήτου Ηλιοδ άνω και κάτω Τόμπρας, εις την ένοριαν Αγ. Κυριακής Σιδηροκάστρου.
- 3) Την ένοριαν Ζωοδόχου Πηγής Σκαμνίτης εις την ένοριαν Γενεθλίου Θεοτόκου Σκυφιανικών.
- 4) Την ένοριαν Αγ. Βασιλίου Πασσαρά εις την ένοριαν Γενεθλίου Θεοτόκου Μαραθέας.
- 5) Την ένοριαν Αγ. Κωνσταντίνου Πολυαράβου εις την ένοριαν Ζωοδόχου Πηγής Λυγερά.
- 6) Την ένοριαν Κοιμ. Θεοτόκου Πηλάλας, εις την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Κονακίων.
- 7) Την ένοριαν Κοιμ. Θεοτόκου Παρασυροδ εις την ένοριαν Κοιμ. Θεοτόκου Σκουταρίου.
- 8) Την ένοριαν Αγ. Σπυρίδωνος Καυκίου-Βάττας εις την ένοριαν Αγίας Τριάδος Φλωμοχωρίου.
- 9) Την ένοριαν Γενεθλίου Θεοτόκου Λουκαδικών εις την ένοριαν Αγίας Τριάδος Φλωμοχωρίου.
- 10) Την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Πυρρίχου εις την ένοριαν Αγ. Νικολάου Χειμάρρας.
- 11) Την ένοριαν Αγ. Θεοδώρων Αργυλιάς εις την ένοριαν Μεταμορφώσεως Σωτήρος Δρυαλί.
- 12) Την ένοριαν Αγ. Χαραλάμπους Πιοντών εις την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαγείας.
- 13) Την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Καινούργιας Χώρας Κορογωνιάνικα εις την ένοριαν Αγ. Τριάδος Παλάφρου.
- 14) Την ένοριαν Αγ. Νικολάου Παχυανικών την ένοριαν Αγ. Γεωργίου Κοκκάλας.
- 15) Την ένοριαν Α. Ιωάννου Νέου Οιτύλου (Τσίπας) εις την ένοριαν Αγ. Βασιλείου Κελεφας.
- 16) Την ένοριαν Προφήτου Ηλιοδ Κρουνερίου εις την ένοριαν Αγ. Νικολάου Γέρμας.
- 17) Την ένοριαν Αγ. Κυριακής Τσικαλιών εις την ένοριαν Γενεθλίου Θεοτόκου Αλικών.
- 18) Την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Μουντουνιστικών εις την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Μπουλαριών.
- 19) Την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Λύσνας εις την ένοριαν Ζωοδ. Πηγής Κορτανίου.
- 20) Την ένοριαν Αγ. Γεωργίου άνω Ρηγγλιών και Ίζνας εις την ένοριαν Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Κάτω Ρηγγλιών.
- 21) Την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Ξανθινακίων εις την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Χώρας Μηλέας.
- 22) Την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Γουρνίτης-Πεοβουνίου εις την ένοριαν Ζωοδ. Πηγής Καλύβων.
- 23) Την ένοριαν Αγ. Βασιλείου Οροβας εις την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάμπου Αβίας.
- 24) Την ένοριαν Προφήτου Ηλιοδ άνω Δολών εις την ένοριαν Αγίου Βασιλείου Κάτω Δολών.
- 25) Την ένοριαν Αγ. Ταξιαρχών Πηγαδιών εις την ένοριαν Αγ. Αθανασίου Αλτομυρών.

Θ') *Ιεράς Μητροπόλεως Γρεβενών*

- 1) Την ένοριαν Σιάκας και Περιβολακίου εις την ένοριαν Αγ. Ταξιαρχών Σιάκας.
- 2) Την ένοριαν Κηπουργιδ και Λαγκαδιά εις την ένοριαν Αγ. Νικολάου Κηπουργιού.
- 3) Την ένοριαν Κληματάκι-Παλαιοκόπρια και Κριθαράκια εις την ένοριαν Αγ. Γεωργίου Κληματάκι.
- 4) Την ένοριαν Κνίδη Κολοκιθάκι και Παλαιοκνίδι εις την ένοριαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Κνίδης.
- 5) Την ένοριαν Παλαιοκάστρου και Δαφνηροδ εις την ένοριαν Ιώ. Προδρόμου Παλαιοκάστρου.
- 6) Την ένοριαν Δοξαρά αποσπασμένη εκ της ένοριος Έλατόυ εις την ένοριαν Γρεβενών.
- 7) Την ένοριαν Λαγκαδάκια αποσπασμένη εκ της ένοριος Μικροκλεισούρας εις την ένοριαν Πόρου.

Ι') *Ιεράς Μητροπόλεως Πολυαγής και Κιλκισίου:*

- 1) Την ένοριαν Αγ. Γεωργίου Αντιγόνης εις τη

ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Ἀμπελοχωρίου.

2) Τὴν ἐνορίαν Προφ. Ἡλιοῦ Μυλοχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Ἀντιγόνας.

3) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Καμποχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Βαλτοτοπίου.

4) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Παλαιοῦ Τοφίν εἰς τὴν ἐνορίαν Παν. Ρευματοκρατοῦς Γεφύρας.

5) Τὴν ἐνορίαν Μεταμορφώσεως Παλατιανοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Γερακαρειοῦ.

6) Τὴν ἐνορίαν Πέτρου καὶ Παύλου Στάθῃ εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Γοργόπης.

7) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Ἀνύδρου εἰς τὴν ἐνορίαν Ταξιαρχῶν Γερακίωνης.

8) Τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Χαμηλοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν Γεν. Θεοτόκου Ἐιδομένης.

9) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Ἄνω Θεοδωρακίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Τριάδος Κάτω Θεοδωρακίου.

10) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Μελισσοσυργεῖου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Κοκκινιάς.

11) Τὴν ἐνορίαν Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Λεβεντοχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παρασκευῆς Κρηστών.

12) Τὴν ἐνορίαν Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Στεφάνιας εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Καρτερῶν.

13) Τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Ἀκροποταμίας εἰς τὴν ἐνορίαν Προφ. Ἡλιοῦ Λειψυδρίου.

14) Τὴν ἐνορίαν Ἀναλήψεως Κατωχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Μελανθίου.

15) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Δασοτοπίου εἰς τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Μελανθίου.

16) Τὴν ἐνορίαν Πέτρου καὶ Παύλου Πάβρας εἰς τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Μονολιθίου.

17) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Τριποτάμου εἰς τὴν ἐνορίαν Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Μαυροπλαγιάς.

18) Τὴν ἐνορίαν Πέτρου καὶ Παύλου Κορώνας εἰς τὴν ἐνορίαν Μεταμορφώσεως.

19) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Δαφνοχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀναλήψεως Μεσιανοῦ.

20) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Ἀθανασίου Καραβιάς εἰς τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Νέας Μεσημβρίας.

21) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Παντελεήμονος εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παντελεήμονος Νέας Σάντης.

22) Τὴν ἐνορίαν Ἰ. Προδρόμου Πικρολίμνης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Συλκοκρατιᾶς.

23) Τὴν ἐνορίαν Ὑψ. Τιμίου Σταυροῦ Ἄνω Ποταμιάς εἰς τὴν ἐνορίαν Πέτρου καὶ Παύλου Κάτω Ποταμιάς.

24) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Πυργατοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Περιστερίου.

25) Τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Κεφαλοχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἰω. Προδρόμου Παρασχίου.

26) Τὴν ἐνορίαν Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ Πύλης εἰς τὴν ἐνορίαν Προφ. Ἡλιοῦ Πηγῆς.

27) Τὴν ἐνορίαν Γεν. Θεοτόκου Ὀμαλοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν Πέτρου καὶ Παύλου Πενταλόφου.

28) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Δογάνης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παρασκευῆς Πλαγιάς Παιονιάς.

29) Τὴν ἐνορίαν Προφ. Ἡλιοῦ Λιθωτοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν Μεταμορφώσεως Κάτω Σουρμενίων.

ΙΑ') Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρτινιπόλεως :

1) Τὴν ἐνορίαν Ἀργυροχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ποντικατῶν.

2) Τὴν ἐνορίαν Βροντισμένης εἰς τὴν ἐνορίαν Γκριμπιάνης.

3) Τὰς ἐνορίας Δημόκορην καὶ Ψηλόκαστρον εἰς τὴν ἐνορίαν Στρατινίτης.

4) Τὰς ἐνορίας Σαβρόχου καὶ Χρυσοδόλης εἰς τὴν ἐνορίαν Μαυροπούλου.

5) Τὴν ἐνορίαν Μαυροβουνίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἄνω Ραβενιαν.

6) Τὴν ἐνορίαν Κεφαλοβρύσου εἰς τὴν ἐνορίαν Λαχανοκάστρου.

7) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Κοσμᾶ εἰς τὴν ἐνορίαν Ρουφιᾶς.

8) Τὴν ἐνορίαν Κρουσερίου εἰς τὴν ἐνορίαν Σιταριάς.

9) Τὴν ἐνορίαν Νέαν Κατούνα εἰς τὴν ἐνορίαν Κτισμάτων.

10) Τὴν ἐνορίαν Κερασόβου (Πωγωνίου) εἰς τὴν ἐνορίαν Περίστεριου.

11) Τὴν ἐνορίαν Κακολάκκου εἰς τὴν ἐνορίαν Σταυροσκιαδίου.

12) Τὴν ἐνορίαν Ξηροβάλτου εἰς τὴν ἐνορίαν Ὀρεινοῦ.

13) Τὴν ἐνορίαν Σταυροδρομίου εἰς τὴν ἐνορίαν Τεριαχίου.

14) Τὴν ἐνορίαν Φραγγίου εἰς τὴν ἐνορίαν Δελβινάκιου.

15) Τὴν ἐνορίαν Ἀγίας Βαρβάρας εἰς τὴν ἐνορίαν Παξιάρης.

16) Τὴν ἐνορίαν Μελισσοπέτρας εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀηδοχωρίου.

17) Τὴν ἐνορίαν Ἀσημοχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Χιολιάδων.

18) Τὴν ἐνορίαν Βρανίτσαν εἰς τὴν ἐνορίαν Ἐξοχῆς.

19) Τὰς ἐνορίας Ἡλιορραχιν καὶ Δερβέμιον εἰς τὴν ἐνορίαν Καρβασίων.

20) Τὴν ἐνορίαν Αἰαγγάδας εἰς τὴν ἐνορίαν Κανταϊκού.

21) Τὴν ἐνορίαν Μολυβδοσκεπάστου εἰς τὴν ἐνορίαν Πωγωνίου.

ΙΒ') Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως :

1) Τὴν ἐνορίαν Μάκρης καὶ Δίκελλα εἰς μίαν ἐνορίαν.

2) Τὴν ἐνορίαν Δάμια καὶ Νταμός μίαν ἐνορίαν.

3) Τὴν ἐνορίαν Ἀμφιτρίτης καὶ Ἀπαλοῦ εἰς μίαν ἐνορίαν.

4) Τὴν ἐνορίαν Ἀρέστεινον καὶ Ἀνθείων εἰς μίαν ἐνορίαν.

5) Τὴν ἐνορίαν Ἀγαντίων καὶ Δωμικοῦ εἰς μίαν ἐνορίαν.

6) Τὴν ἐνορίαν Πεῦκων καὶ Ἀετοχωρίου εἰς μίαν ἐνορίαν.

7) Τὴν ἐνορίαν Δορίσκου καὶ Μοναστηρακίου εἰς μίαν ἐνορίαν.

8) Τὴν ἐνορίαν Μελίων καὶ Κοίλων εἰς μίαν ἐνορίαν.

9) Τὴν ἐνορίαν Ταύρης καὶ Θυμαριάς εἰς μίαν ἐνορίαν.

10) Τὴν ἐνορίαν Ἀλωνίων καὶ Καμαριωτίσης εἰς μίαν ἐνορίαν.

11) Τὴν ἐνορίαν Λακκῶμων καὶ Προφήτου Ἡλιοῦ εἰς μίαν ἐνορίαν.

12) Τὴν ἐνορίαν Ξηροποτάμου καὶ Μακρυλιῶν εἰς μίαν ἐνορίαν.

ΙΓ') Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης :

1) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Ἀθανασίου Μεσονησίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ὀσίου Ναοῦ Ἀρμενοχωρίου.

2) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Σουοικ. Ἀγ. Ἀχιλλεῖου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Πέλλης.

3) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Ἀχλάδας εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Ἀχλάδας.

4) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Ἀσσερῆς εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Βροντεροῦ.

5) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Ἐλατιάς εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Τριάδος Δροσσοπηγῆς.

6) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου τοῦ χωρίου Κάτω Καληνίκης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἄνω Καληνίκης.

7) Τὴν ἐνορίαν Προφήτου Ἡλιοῦ Κρανιᾶς εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Ἀθανασίου Ὁξυᾶς.

8) Τὴν ἐνορίαν Γενεσί·υ τῆς Θεοτόκου Λεπτοκαρυᾶς εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Ἰωάννου Προδρόμου Βαρθολομαίου.

9) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Μηλιῶνας εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου.

10) Τὴν ἐνορίαν Προφήτου Ἡλιοῦ Φανοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Ροδῶνας.

11) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Κρυόβρυσης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Ἀναρράχης.

12) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Φαραγγεῖου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Χαράλαμπος Μανιακίου.

13) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Πεντάβρυσης εἰς τὴν ἐνορίαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Περιδικίας.

14) Τὰς ἐνορίας Ἀγ. Πάντων καὶ Ἀγ. Γεωργίου Φιλωτῶν εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παρασκευῆς Φιλωτῆς.

15) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Φτελιῶνης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Τουλχωρίου Σπηλιάς.

16) Τὴν ἐνορίαν Τιμίου Σταυροῦ Ἀγάθης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀναλήψεως Δωροθέα.

17) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Ἀκρανέα εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Ἀναλήψεως Θεοδωράκι.

18) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παρασκευῆς Ἄνω Κορυφῆς εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Κάτω Κορυφῆς.

19) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παρασκευῆς Περίκλεια εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Αναργύρων Λαγκαδιᾶ.

20) Τὴν ἐνορίαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Μοναστηρακίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Μεγαπλατάνου.

21) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Τριάδος Νερομύλων εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παρασκευῆς Προδρόμου.

22) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Ἀθανασίου Ὑδραίας εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δημητρίου Ξιφώνια.

23) Τὴν ἐνορίαν Ταξιαρχῶν Μαργαρίτα εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Παρασκευῆς Σωτήρας.

24) Τὴν ἐνορίαν Κοιμ. Θεοτόκου Μικρᾶ Λειβάδια εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Μεγάλᾶ Λειβάδια.

ΙΔ') Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλιατῶν :

1) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου Ἐλευθεροχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Κυριακῆς ὁμωνύμου ἐνορίας.

2) Τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Βαρβάρας Ψάκκας εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Δονάτου Γκρίκα.

3) Τὴν ἐνορίαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Πετροβίτης εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Γεωργίου Πλακωτῆς.

4) Τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Μόρφι εἰς τὴν ἐνορίαν Ἁγίας Τριάδος Σπαθαρίων.

5) Τὴν ἐνορίαν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Πυργί εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ἐλευθερίου.

6) Τὴν ἐνορίαν τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Βράνιας εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Μαρίνης Λεπτοκάρυδας.

7) Τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

8) Τὰς ἐνορίας τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀχλαδιᾶς καὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Χλωμοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀραχώβης.

9) Τὴν ἐνορίαν τῆς Μεταμορφώσεως Σωτήρος Κασσωτίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἁγίου Νικολάου Βελιανθῆς.

10) Τὴν ἐνορίαν τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Λέκου φας εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Γαρδικίου Φιλιατῶν.

ΙΕ') Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας :

1) Τὴν ἐνορίαν Βατοπαιδίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ὀρμυλίας.

2) Τὴν ἐνορίαν Ροδοκῆπου εἰς τὴν ἐνορίαν Ν. Γωνίας.

3) Τὴν ἐνορίαν Χανιώτη εἰς τὴν ἐνορίαν Καψοχώρας.

4) Τὴν ἐνορίαν Πετραλώνων εἰς τὴν ἐνορίαν Ἐλαιωχωρίων.

5) Τὴν ἐνορίαν Μεταμορφώσεως εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀγ. Νικολάου.

6) Τὴν ἐνορίαν Μονοπηγάδου εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῶν Ὁρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 28 Δεκεμβρίου 1946.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Δ. ΧΕΛΜΗΣ

Ἐπὶ τῆς Παιδείας
Α. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἱστορικὸν γεγονός.

Ἡ εἰς τὰς Ἀθήνας ἄφιξις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μαξίμου ἀποτελεῖ μεγάλης σημασίας ἱστορικὸν γεγονός οὐ μόνον διότι πρώτην ταύτην φοράν ὁ Πρωθιεράρχης τῆς Ὁρθοδοξίας ἔφερεν αὐτοπροσώπως πρὸς τὴν ἀγαπητὴν θυγατέρα τὸν μητρικὸν τῆς Μεγάλῆς Ἐκκλησίας ἀσπασμόν, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ παρουσία αὐτοῦ καὶ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδῶν του ἐν Ἑλλάδι, τῶν νέων χωρῶν ὅποιας οἱ ἱεράρχαι μνημονεύουσι τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς ἔνδειξιν τῆς εἰς τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου συνεχιζομένης ἐντάξεως αὐτῶν, διὰ τῶν κοινολογιῶν πρὸς τοὺς ταγοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν καθ' ὅλου ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Ἀλλὰ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Πατριαρχικῆς ταύτης ἐπισκέψεως, ἥτις συνέπεσε πρὸς τὰς καὶ τὰς ἡμέρας ταύτας ὀχλοῦσας τὴν χώραν δυσαρέστους ἀνωμαλίας, ἡ Α. Θ. Π. εὔρε λόγους πατριωτικῶν πρὸς τὰ παρασυρθέντα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἑλληνικὰ τέκνα ὑποθηκῶν, αἵτινες θὰ εὔρωσι πάντως τὴν προσήκουσαν ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας τῶν πλανηθέντων. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετὰ σύμπαντος τοῦ χριστιανισμοῦ αὐτῆς πληρώματος, εὐλαβῶς διαδηλοῦσα τὴν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει ταύτῃ τῆς Κορυφῆς τῆς Ὁρθοδοξίας μέγαλον αὐτῆς χαρὰν, εὐχεται ἐκ βάθους ψυχῆς ὅπως ἡ Α. Θ. Π. ἀνακτῆσθαι εἰς τὸ ἀκέραιον τὴν ἐπ' ἐσχάτων κλονισθεῖσαν ὑγίαν Αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῶς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

« Ἐθνικὸν Ἰδρυμα ».

Ἡ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου τῆ παρελθούσης Κυριακῆ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Ἀκαδημίας ἐν πάσῃ ἐπισημότητι πανηγυρικῇ ἐξαγγελία τοῦ ἐγκαινισμοῦ τῆς ἐνάροξεως τῆς λειτουργίας τοῦ ὑπ' αὐτοῦ πρὸ δεκαετίας ἰδρυθέντος καὶ προεδρευομένου, ἐν τῷ μεταξύ δὲ ἔνεκα τῶν μεσολαβησάντων γεγονότων ἀναστείλαντος τὴν δρασίον του « Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος », σημεῖοι ὁμολογουμένως νέαν ἐποχὴν εἰς τὴν ἱστορικὴν σταδιοδρομίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Πᾶσαι αἱ οἰαδήποτε ἐθνικαὶ δυνάμεις καλοῦνται εἰς συναγεμὸν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς χώρας, ἡγονόμενων τῶν πνευματικῶν αὐτῆς παραγόντων, οὕτως ὥστε νὰ δημιουργηθῇ, ὅπως εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, « ἐν κέντρῳ μορφώσεως, γνώσεως, πνευματικῆς διαφωτίσεως καὶ ἐκ παραλλήλου πραγματοποιήσεως κοινωφελῶν ἔργων ». Ὅπως τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα ἔδωκεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν τὸ μήνυμα τοῦ φωτός, ἐξ οὗ προῆλθεν ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς, οὕτω καὶ τώρα—προέειρεψεν ὁ Βασιλεὺς—« ἕως ἀναψομεν πάλιν τὴν λαμπάδα τῆς Ἀληθείας, τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Εἰρήνης εἰς τὸν τόπον αὐτὸν, εἰς τὸν ὁποῖον συμβαίνουν τὰ θαύματα καὶ ὁ ἐποῖτος λέγεται Ἑλλάς... Ὅστω ἡ Ἑλλάς, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, θὰ ἀναζωπυρροῖ μετὰ τὸ πνεῦμα τῆς συνείδησιν τῆς οἰκουμένης καί, μετὰ τὸ νὰ ἐρευνᾷ τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς, θὰ φέρῃ τὴν

'Αλήθειαν, τὸ Φῶς, τὴν Τάξιν καὶ τὴν Ἐλπίδα ὅπου σήμερον βασιλεύει ἡ Ἀπάτη, τὸ Σκότος, ἡ Ἀταξία καὶ ἡ Ἀπελπισία...»

Ἑλληνικὴ Ἐγκύκλιος.

Εἶνε ἀξία ἰδιαιτέρας ὄλως ἐξάρσεως ἢ πρό ἑνος ὑπὸ τοῦ ἀνέχοντος καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Σ. Βενιζέλου ἀπολυνθεῖσα πρὸς τὰς Διοικητικὰς Ἐπιτροπὰς ἀπασῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν Ἐγκύκλιος περὶ παροχῆς εἰς τοὺς μαθητευομένους καὶ ἠθικοθρησκευτικῆς μορφώσεως ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν τεχνικὴν τῶν κατάρτισιν. Εἰς τοὺς κρίσιμους τούτους καιροὺς—λέγεται σὺν ἄλλοις ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ—καθ' οὗς κρίνεται ἡ ζωὴ μας ὡς ἔθνος, εἶνε ἀνάγκη ὅπως τὰ ὑγιᾶ στοιχεῖα καταβάλλουν πάσας τὰς προσπάθειάς των πρὸς δημιουργίαν μιᾶς κοινωνίας ἀνωτέρων ἠθικῶς ἀνθρώπων. Τοῦτο ὅμως εἶνε δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον διὰ τῆς ἠθικοθρησκευτικῆς μορφώσεως, δι' ἣν ἀπαρτίζονται ὀλοκληρωμένοι προσαπικώητες καὶ πραγματικοὶ ἐργάται μιᾶς ὄντιος κατὰ πάντα κοινωνίας. «Ἡ ἠθικοθρησκευτικὴ, λοιπόν, ἀγωγή—ἐντέλλεται ὁ κ. ὑπουργός—πρέπει νὰ εἶνε τὸ διάχυτον εἰς ἐκάστην Σχολὴν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐμπνέη διδάσκοντας καὶ διδασκόμενος. Καί, εἰδικώτερον, πρέπει οἱ διδάσκοντες ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἀποφεύγουν ἐπιμελῶς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ κλονίσῃ τὰς ὕμεις θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς πεποιθήσεις τῶν σπουδαστῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ μεταδίδουν φυσικῶς καὶ ἀβιάστως ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ μαθήματος διὰ τῆς ὄλης αὐτῶν ἀνατροφῆς τὰς μορφωτικὰς ἀληθείας τῆς πίστεώς μας καὶ νὰ ἐνθαρρύνουν αὐτοὺς εἰς ἐπισυνείδητον ἠθικοθρησκευτικὴν ζωὴν...» Ὁμολογοῦμεν ὅτι, ἀσυνείδηστοι εἰς τοιαύτας κρατικὰς πρωτοβουλίας, ἠσθάνθημεν ἰδιαίτως εὐχάριστον ἔκκληξιν ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς ὄντως ἑλληνικῆς ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου ταύτης, τεκμηριούσης ἀνωτερότητα ἀντιλήψεως καὶ δεοντολογίας τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς.

Καὶ χορός.

Πρόσφατος ἀγγελία εἰς ἐφημερίδα ἀναφέρει ὅτι «ἐορτάζει ὁ ναὸς χοροστατοῦντος ἀρχιερέως μετὰ βυζαντινῶν ψαλτῶν θὰ γείνη καὶ ἀροκλασία. Περιφορὰ τῆς εἰκόνης μετὰ μουσικῆς, καὶ τὴν 4 μ. μ. θὰ γείνη χορὸς Γριζοφόρων!» Ἀυτό, λοιπόν, τὸ δημοσίευμα φέρει τὸν τίτλον «Πανήγυρις ναοῦ», εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν δημοσιευσάντων τὴν ἀγγελίαν ἐπιτρόπων του.

Σχολὴ Ἱερᾶς Μουσικῆς.

Ὑπὸ τὸν τίτλον «The School of Sacred Music» (τ.ἔ. ἡ Σχολὴ Ἱερᾶς Μουσικῆς) δημοσιεύεται ἐν τῷ κῶξυ τοῦ Ἰανουαρίου ἐν ἔτους τοῦ ὄργανου τῆς μεγάλῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ν. Ὑβόκης Ὑπὸ Theological Seminary ἐνδιαφέρον ἴσθηρον περὶ τῆς αὐτοῦ λειτουργούσης Σχολῆς τῆς Ἱερᾶς Μουσικῆς καὶ περὶ τῆς σπουδαιότητος αὐτῆς. Ἐὰν οἱ διαμαρτυρούμενοι ἐξάρσονται τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν σπουδαιότητα τοιαύτης Σχολῆς, τί θὰ ἔπρεπε νὰ εἰπωμεν καὶ πράξωμεν ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι, μάλιστα δὲ οἱ Ἑλ-

ληνες, κληρονόμοι μιᾶς ὑπερόχου ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς παραδόσεως, τόσον ἀνηλεῶς παραγνωρίζομένης ἢ περιφρονημένης ἢ κακοποιουμένης. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ βραδύνη ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν καὶ ἡμεῖς θὰ ἐπιληφθῶμεν σοβαρῶς τοῦ σπουδαιότητος ζητήματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς. Ὡς ἀγαθὴ ἀπαρχὴ ἄς θεωρηθῶσιν αἱ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου, ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θήρας γενόμεναι ἀνταλλαγᾶι γυναικῶν μετὰ προσώπων ἀρμοδίων.

«Ἁγ. Διονύσιος ὁ Ζακύνθου».

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἤρξατο ἐκδιδόμενον ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐν Ζακύνθῳ μηνιαῖον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν προνοία καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσόστομου. Εἶνε ἰδιαίτοντος εὐχάριστον ὅτι ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἱ Μητροπόλεις ἀποκοτῶν ἴδια ὄργανα, δι' ὧν ἔτι μᾶλλον συσφίγγονται οἱ πνευματικοὶ τοῦ τε ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ ποιμνίου τῆς ἐπαρχίας δεσμοὶ μετὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τῶν κέντρον, δυναμένου οὕτω καὶ διὰ τοῦ τύπου νὰ συντελῇ εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν οἰκοδομήν τῶν πιστῶν. Εἰς τὴν νέαν συνάδελφον ἢ «Ἐκκλησίαν» εὐχεται εὐδόξω τῆς θεαρέστου αὐτῆς προσπάθειας, δι' ἣς πληθύνεται ἡ θρησκευτικὴ γνῶσις καὶ ἔτι μᾶλλον ἐμπεδοῦνται τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη πρὸς μείζονα χριστιανικὴν καρποφορίαν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τῷ προσηλθόντι Σαββάτῳ (24) περὶ ὧραν ὁ μ.μ. ἢ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς προσῆλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, φιλοξενουμένου παρὰ τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν τῇ ἐν Ψυχικῷ κατοικίᾳ αὐτοῦ.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ τῆς ἐπισκεψθείσης ἐργασίας τῆς Ἀθήνας Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπεστάλη πρὸς τὸν Μακαριωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον ἡ ἀκόλουθος ἐπιστολή:

Λονδίνον 10 Μαρτ. 1947

Μακαριώτατε,

Τώρα, ὅπως ἡ ἀντιπροσωπεία μας μετὰ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ ἐπανήλθε πάλιν οἴκαδε μετὰ τὰ ἐκτεταμένα ταξίδια μας, Σὰς χάριτας ἐν ὄνομαι ὄλων μας διὰ τὰ Σὰς εὐχαιροτήσῳ διὰ τὴν μεγάλην σας καλωσύνην καὶ γενναιοδορίαν, τὴν ὁποίαν ἐπεδείξατε διαρκούσης τῆς ἐπισκέψεώς μας. Ὅταν οἱ χριστιανοὶ συναντῶνται πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ εἶναι ἄξιαι νὰ ταῖνοι γείνη ἀδελφικὴν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον, τοῦτο εἶναι πολὺ πολυτιμώτερον παρὰ πολλὰς οὐκ εὐδαίμων ἀλληλογραφίας. Ἐγμεθα βαθύτατοι συγκινηθέντες ἀπὸ τὴν γενναιοδορίαν τῆς φιλοξενίας σας. Διὰ τὴν χάριν αὐτῆς τῆς συναντήσεως εἴμεθα ἰδιαιτέρως εὐχρόνοι καὶ δεόμεθα, ὅπως ἡ χριστιανικὴ ἐγκαρδία φιλία, τὴν ὁποίαν συμβολίζει ἡ συνάντησις μας, ἀξέσῃ ἱεραροῦσα διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου.

Ἔχομεν πολλὰς εὐεχεῖς ἀγαπήσεις ἀπὸ τῆς Ἀθήνας. Πρώτον τὴν μεγάλην σας ἐπανειλημμένην φιλοξενίαν, τὰ ὄργανα καὶ χριστιανικὰ μνημεῖα Ἀθηνῶν καὶ Κορίνθου, τὴν τελευταίαν τῆς θείας Λειτουργίας, διαρκούσης τῆς ἐποίας εἶχομεν τὸ προνόμιον νὰ ἱστάμεθα εἰς τὸ πλεῖρον τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐνὸς τῆς ὁραίας σας Μητροπόλεως. Οἱ αὐταὶ αἱ ἀγαπήσεις κορυφώνονται διὰ τῆς φιλικῆς σας βεβαίωσεως, διὰ τῆς ἁποίας ἐπιπροσέεται τὴν συνεργασίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλέ-

δος μετά της όλης διά τόν θρίαμβον του Χριστού εργασίας, διά την όποιαν τό Συνέδριόν μας όπεραμύνηται.

Ἐν όνόματι εκάστου εξ ήμών και της όλης αντιπροσωπειάς σās εύχαριστώ δι' όλας σας τάς καλωσύνας και παρακαλώ τόν Θεόν να εύλογή την στεγήν φιλίαν μας, ήεις έδέχθη αναρωθείσαν έκφρασιν.

ΟΛΙΒΕΡ Σ. ΤΟΜΚΙΝΣ

Τή 16 Μαΐου ή Α. Μ. έδεχθη έν τη Ἀρχιεπισκοπή τό Προεδρείον της έλληνοαμερικανικής Ὀργανώσεως Α.Χ.Ε.Π.Α.

—Τήν 10.30' π. μ. της 18 Μαΐου, Κυριακής, ή Α. Μ. ό Ἀρχιεπίσκοπος προσέστη του τελεσθέντος έν τῷ Ἀ' Νεκροταφείῳ μνησούνου όπέρ αναπαύσεως της ψυχής του άειμνήστου Παναγή Τσαλόδρη, τελέσασα είτα και Τρισάγιον επί του τάφου του.

—Τή 24 Μαΐου ή Α. Μ. ό Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε του Συμβουλίου της Ἀποστολικής Διακονίας έν τη Ἀρχιεπισκοπή.

—Τήν 11 π. μ. της Κυριακής (25) ή Α. Μ. έχοροστάτησε κατά τό τελεσθέν έν τῷ Ἰ. Ναῶ της Μητροπόλεως υπό της Ἐνώσεως Κρητικών Σωματείων Ιερών μνησούνων όπέρ τῶν πεσόντων Κρητῶν, επί τη έπετειῶ της Μάχης της Κρήτης.

—Τήν 4.30 της αὐτῆς ήμέρας ή Α. Μ. παρηκολούθησεν έν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ τούς τελεσθέντας ΙΕ' Σχολικούς άγῶνας.

Ἀποστολική Διακονία. Τό Κεντρ. Συμβούλιον της Ἀποστ. Διακονίας εις έπανειλημμένας συνεδριάς εξέτασε μέρος του προγράμματος τῶν εργασιῶν αὐτῆς. Ἀναγνωρισθέντος υπό πάντων δι ή έπιτυχία της Ἀποστ. Διακονίας έξαρτάται κυρίως εκ της δημιουργίας ειδικευμένων στελεχῶν, άπεφασίσθη όπως όσον τό δυνατόν ταχύτερον άρχίση ή λειτουργία της Σχολῆς τῶν Ἱεροκρητῶν, Ἐξομολόγῶν και Κατηχητῶν. Πρός τοῦτο άνετέθη εις τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον όπως προβῆ εις ένεργείας προς άποδέσμευσιν του Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου της Μονῆς Πετράκη, χρησιμοποιομένου ως Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου, ίνα στεγασθῆ ή ως άνω Σχολή. Ἐπειδή όμως δέν προβλέπεται σύντομος ή άπελευθέρωσις του κτιρίου, άπεφασίσθη όπως άπό του προσεχοδς Ὀκτωβρίου λειτουργήσῃ έν Ἀθήναις προσωρινή Σχολή Ἱεροκρητῶν, Ἐξομολόγῶν και Κατηχητῶν. Ὁ καταρισμός του προγράμματος της τε μονίμου και της προσωρινῆς Σχολῆς άνετέθη εις Ἐπιτροπήν εκ του Σεβ. Πρεβέζης και Νικοπόλεως κ. Ἀνδρέου και τῶν Κατηχητῶν κ. κ. Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου και Β. Βέλλα.

Μακρός επίσης έγένετο λόγος έν τῷ Κεντρικῷ Συμβουλίῳ της Ἀποστολικῆς Διακονίας περί άποκτήσεως Ὑπογραφείου, άνετέθη δ' εις τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον όπως προβῆ εις τάς άναγκαίαις προκαταρκτικάς συνεννήσεις, μεθ' άς θέλουσι ληφθῆ όριστικά άποφάσεις.

Εύρεια επίσης διεξήχθη συζήτησις περί τό σημερινόν Ιερόν κήρυγμα και άποφάσεις έλήφθησαν ως προς την τόνωσιν και πόνωσιν αὐτου, ώσαύτως δέ μακρός έγένετο λόγος και περί του συντονισμού του κήρυγματος. Πρός τοῦτο συνεκροτήθη Ἐπιτροπή αποτελούμένη εκ του Σεβ. Κερκύρας και Παξῶν κ. Μεθοδίου, του Κατηχητοῦ κ. Π. Τρεμπέλα και του Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη, ήτις, καλούσα και άλλους ειδικούς, θέλει έπιληφθῆ του καθορισμοῦ τῶν σπουδαιοτέρων ή τῶν μάλλον φλεγόντων σήμερον προβλημάτων, ίνα έπ' αὐτῶν κατόπιν καθορισθῆ ή θέσις της Ἐκκλησίας προς οδηγίαν τῶν Ἱεροκρητῶν.

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Τό υπό την προεδρίαν του Παναγ. Μητροπολίτου Ταμείον Πτωχῶν της Ἰ. Μητροπόλεως διένειμεν επί ταῖς εορταῖς του Πάσχα διά τῶν ενοριακῶν Ταμείων Πτωχῶν εις άπόρους οίκογενείας τό ποσόν τῶν δραχ. 3.700.000. Τό υπό του Κεντρικοῦ Ταμείου Πτωχῶν της αὐτῆς Ἰ. Μη-

τροπόλεως διενειμήθεν εις άπόρους ποσόν άνήλθεν εις δραχμάς 4.760.000.

—Καθ' άπασαν την Μ. Τεσσαρακοστήν, μερίμνη του Παν. Μητροπολίτου, έγένετο τακτικόν κήρυγμα υπό κληρικῶν και λαϊκῶν θεολόγων εις τούς Ι. ναούς της πόλεως και της υπαίθρου.

Μητρόπολις Ἐδέσσης.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐδέσσης κ. Παντελεήμων άπύθυνε διά του πρώτου φύλλου ειδικοῦ Δελτίου υπό τόν τίτλον «Ὁ Ναός» θεαμην έκκλησιν προς τόν εὐσεβῆ λαόν της πόλεως Ἐδέσσης όπως συνεισφέρη εκαστος τό καιά δύναμιν διά την άνέγερσιν νέου Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ έν Ἐδέσση, του όποίου ή έλλειψις κατέστη έτι αισθητοτέρα μετά την άποτέφρωσιν τεσσάρων Ιερῶν ναῶν της πόλεως κατά την πυρκαϊάν της 12 Σβρίου 1944. «Καλῶ ήμās επί τῷ έργῳ, αναγράφει μεταξυ άλλων, και ζητῶ όλων την συνεργασίαν και συνδρομήν. Τό έργον είναι ιστορικόν και μέγ.λ. Και άνάλογοι προς τό μεγαλειον αὐτου θά είναι αι θυσίαι μας. Ἄλλ' άς μη δειλιάσωμεν. Διότι τά κατορθώματα της πίστεως είναι μεγάλα... Κάθε δραχμή και κάθε κόπος που θά διατεθῆ διά τόν Οἶκον αὐτου του Θεου, Οἶκον άγάπης άδελφικῆς και δικαιοσύνης και ειρήνης και έλευθερίας αληθινῆς, και κάθε σταγὼν ιδρώτος που θά χυθῆ δι' αὐτόν θά είναι μνημόσυνον αἰώνιον και τίτλος τιμῆς από Θεου δι' εκείνον, ό όποιος θά άξιωθῆ να τά προσφέρη».

Ἡ έκκλησις άπεθύνεται προςέτι «και προς τούς άπανταχοῦ της Ἑλλάδος και του έξωτερικοῦ φιλοθεήσκους και πατριώτας φίλους... Διότι είναι άνάγκη έθνικῆ, έπιτακτικῆ και μεγάλη, όπως ή αρχαία και ιστορικῆ Ἐδεσσα, ή όποία εις τό έμπεριστάτον τοῦτο άκρον του πατριου έδάφους κρατεῖ διά πολλῶν δοκιμασιῶν εις τό έμπρέπον ύψος την έλληνικῆν ιδεάν, άποκτήσῃ τό ταχύτερον τόν Ναόν της, άξιον της Ἑλλάδος και της Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς έλληνικῆς πόλεως».

Μητρόπολις Μυτιλήνης

Μετ' έπιβλητικῆς μεγαλοπρεπειας έπανηγυρίσθη τῇ Κυριακῇ του Παράλυτου ή εορτῇ του Προστάτου της Μυτιλήνης Νεομάρτυρος Θεοδώρου του Βυζαντίου, του όποίου τό Ιερόν λειψανον φυλάσσεται έν τῷ μητροπολιτικῷ ναῶ. Μετά την θεϊαν λειτουργίαν έγένετο ή ανά την πόλιν λιτάνευσις του Ιεροῦ λειψάνου τῆ συμμετοχῆ τῶν Ἀρχῶν της νήσου, του στρατου, τῶν προσκόπων Μυτιλήνης και Πλωμαρίου, τῶν οδηγῶν Μυτιλήνης, τῶν αδελφῶν του Β. Ι. Νοσοκομείου, τῶν τριῶν Γυμνασιῶν της πόλεως, του Ἐθνικοῦ Ὀργανοτροφείου μετά της μουσικῆς του και όλων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων της πόλεως. Τῆς Ιεράς πομπῆς προηγούντο τά λάβαρα τῶν ναῶν και τῶν σωματείων και τά έξαπτέρυγα, πολυμελῆς παιδικός χορός έψαλλε τά υπό του Σεβασμ. Μητροπολίτου ποιηθέντα εγκώμια του Ἁγίου, ή δε Ιερά λάραναξ έβαστάζετο υπό τεσσάρων Ιερέων, ένδεδυμένων τάς Ιερατικάς των στολάς. Ἐκατέρωθεν δ' αὐτῆς έβάδιζον περι τούς τριάκοντα Ιερεῖς της πόλεως και τῶν πλησιεστέρων κοινοτήτων και ήκολούθει έν μέσω τῶν τεσσάρων διακόνων ό Σεβασμ. Μητροπολίτης, προηγούμενου του Πρωτοσυγκελευτόντος. Την ὄλην πομπήν εκλείον τμήμα στρατου φέροντες τά όπλα έπ' ώμου και ομάδες τῶν προσκόπων Μυτιλήνης. Ἐπί της προδ του Λιμεναρχείου στηθείσις έξέδρας έτελέσθη ειδικῆ δέησις υπό του Σεβ. Μητροπολίτου, του στρατου άποδίδοντας τάς τιμάς διά τιμητικῶν βολῶν, μεθ' ό ή Α. Σ. ώμλησε δι' όλίγων προς τά πλήθη τῶν προσκυνητῶν και ηϋλόγησεν αὐτούς. Δι' όλης της ήμέρας ή πόλις ήτο κατάμεστος προσκυνητῶν εκ της υπαίθρου και τά έν τῷ λιμένι πλοία ήσαν σημαιοστόλιστα, τῆ δ' έσπέρα ή φωταγώγησις της πρωτευούσης προσέδιδεν ιδίαν αἴγλην εις τόν πανηγυρισμόν της εορτῆς.

—Χοροστατούντος του Σεβασμ. Μητροπολίτου έτελέσθη την 27ην Μαΐου, Κυριακήν τῶν Μυροφόρων, έν τῷ ναῶ του άγίου Θεοράποντος ή έτησις εορτῆ της λήξεως τῶν μαθημάτων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων επί παρουσία τῶν Ἀρχῶν, του εκπαιδευτικοῦ κόσμου, πλήθους γονέων και συγγενῶν τῶν μαθητῶν και

εύκαιρίαν παραοχής εις τούς άντάρτας τών προσηκουσών παραινέσεων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Τῆ παρελθούση Πέμπτη (29) ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Μάξιμος προσελθὼν εἰς τὰ Ἀνάκτορα ἐπεσκέφθη τὰς Α.Α.Μ.Μ. τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσαν.

—Τῆ παρελθούση Κυριακῇ ὁ ἱερουργήσας ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ Ἀθηνῶν Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Ἀμβρόσιος ἐξεροθέτηεν ἐκ προσώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὸν ἐκ τῶν λογάδων κωνσταντινουπολιτῶν κ. Σοφοκλῆ Χουδαβερδόγλου Θεόδοτον εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἀπονεμηθὲν αὐτῷ ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχοντος Μεγάλου Δικαιοφύλακος τοῦ Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, κατὰ τὴν ἀνεκαθεν κρατοῦσαν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τάξιν.

—Καθ' ἣ ἠγγέλθη ἐκ ΚΠόλεως, Πατριαρχικῇ Ἐπιτροπῇ μεταβάσα εἰς Ἀγκυραν, υπέβαλεν εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν αἰτήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν ἐν Τουρκίᾳ ὀρθόδοξον μειονότητα, ἐπανεληθῶσα δ' εἰς ΚΠολιν συνέταξεν ἐκθεσιν περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀποστολῆς τῆς διὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον. Ἐν αὐτῇ αναφέρεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπῇ, τυχούσα εὐμενοῦς ὑποδοχῆς, ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ χορηγηθῶσι ἀδειαι πρὸς διενέργειαν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, θὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς φορολογίας τὰ φιλανθρωπικά κατὰστάματα τῆς ἑλληνορθόδοξου Κοινότητος, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης θὰ μεταγραφῆ καὶ πάλιν ἐπ' ὄνοματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θὰ ἀποδοθῆ εἰς αὐτὸ ὁ πρὸ πολλοῦ κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ διαβοήτου παπα-Εὐθύμ ναὸς τοῦ Γαλατᾶ καὶ θὰ ἀνεξετασθῆ τὸ ζήτημα τοῦ ναοῦ τῆς Καφατιανῆς, ἐβεβαίωσε δὲ τὴν Ἐπιτροπῇ ὁ Πρωθυπουργὸς ὅτι θὰ ἀυξήθῃ ἡ εἰς τὰς σχολὰς τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος παρεχομένη κρατικὴ ἐπιχορήγησις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Πληροφορούμεθα ἐξ Ἱεροσολύμων ὅτι ὁ τέως Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἑλλάδι Πανος Ἀρχιμ. Βενέδικτος Παπαδόπουλος διορίσθη μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Νομικός Σύμβουλος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Πρό τινος ὁ Πατριάρχης Λισαβῶνος καρδινάλιος Corejeira ἀπέλυσε ποιμαντορικὴν Ἐγκύκλιον, ἀνάλογον πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων τῶν Κάτω Χωρῶν, πραγματευομένην περὶ τῶν σχέσεων Χριστιανισμοῦ καὶ Κομμουνισμοῦ. Ἐάν ἡ κοινωρία δὲν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον—λέγεται ἐν αὐτῇ—ὁ Κομμουνισμὸς θὰ θριαμβεύσῃ καὶ τὸ ἄτομον θὰ ἀφανισθῆ. Μόνον ἡ Ἐκκλησία εἶνε ἱκανὴ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν Κομμουνισμὸν μὲ διδασκαλίαν, ὁδὸν ζωῆς καὶ πίστιν δυναμένην νὰ τὸν ἀνατρέψῃ. Ἐάν ἡ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία κατέπεσε, τοῦτο συνέβη διότι ὁ λαὸς δὲν εἶχε πλέον ἐπαρκῆ πίστιν ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τοὺς βαρβάρους. Καὶ σήμερον οἱ βάρβαροι πάλιν ἀπειλοῦν τὸν χριστιανικὸν πολιτισμὸν—οὐδέποτε πρότερον ἡ Ἱστορία ἀναφέρει τόσον παγκόσμιον ὀργάνωσιν κατὰ τοῦ Χριστοῦ. Ὅσοι πιστεύουν ὅτι ὁ ρωσικὸς Κομμουνισμὸς μετεβλήθη εἰς πολιτικὸν ὀλοκληρωτισμὸν ἐθνικοῦ χαρακτήρος, ἀπατώνται οἰκτρῶς—οὐδεμία ὑπάρχει ἐνδείξις ὅτι ἡ Μόσχα ἀπληρνήθη τὸν κύριόν της σκοπὸν, ὅστις εἶνε ἡ παγκόσμιος ἐπανάστασις. Ἐν τῇ πολιτικῇ τοῦ διεθνoῦς Κομμουνισμοῦ τὰ πάντα διεξάγονται κατὰ τὴν μέθοδον τῶν Λένιν καὶ Μάρξ.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Κατὰ τὸν ἐνεστώτα μῆνα ἐν Λονδίῳ θὰ ἑορτασθῇ ἡ εικοσιπενταετηρίς τοῦ «Συλλόγου Ἀναγνώσεως τῆς Ἀγίας Γραφῆς». Ἰδρυθεὶς τῷ 1922 ὑπὸ τοῦ αἰδ. L. G. Mannerly ὡς καθαρὸς τοπικὸς χαρακτήρος σωματεῖον, σὺν τῷ χρόνῳ ἐξελιχθῆ εἰς μεγάλην ἐθνικὴν χαρακτηριστικὴν κίνησιν, ἀποκτήσασαν κλάδους καὶ ἐξω τῆς Ἀγ-

γίας καὶ περιλαμβάνουσαν σήμερον 350.000 μέλη, εἰς τὰ ὁποῖα συγκαταλέγεται καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγίας, ἣτις καὶ θὰ παραστῇ κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ ἱωβιλαίου. Τὰ δημοσιεύματα τοῦ συλλόγου μεταφράζονται εἰς πολλὰς γλώσσας. Ἐν τῇ Κεντρικῇ Αἴθρῳσι (Central Hall) τοῦ Οὐεστμίνστερ θὰ διοργανωθῇ ἐκθεσις συλλογῆς τῶν διασήμων ἐκδόσεων τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ἣτις θὰ εἶναι προσιτὴ εἰς τὸ κοινὸν ἐπὶ πενήτημερον.

—Ἐν συγκεντρώσει διοργανωθεισῇ πρό τινος ἐν τῷ Kingsway Hall τοῦ Λονδίνου ὑπὸ τοῦ Βρετανικοῦ Συνόεμου τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐλευθερίας, ἐξητάσθη ὁ σήμερον κατὰ τῆς θρησκείας εἰς εὐρείαν κλίμακα διεξαγόμενος θρησκευτικὸς διωγμὸς. Ὁ προεδρεύσας τῆς συνελεύσεως σὲρ Ernest Barker εἶπε μεταξὺ ἄλλων ὅτι σήμερον, ὅποτε τοσοῦτος λόγος γίνεται περὶ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐλευθερίας, λησμονεῖται ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ὑπῆρξεν ὁ ἄξων πασῶν τῶν λοιπῶν ἐλευθεριῶν. Διότι ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς προσευχῆς, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἀγαθὴν, τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς πίστεως. Ἄνευ τῶν τριῶν τούτων ἐλευθεριῶν ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ἀπομένει ἀνεπὶσητος. Σήμερον ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀνεσταλαμένη εἰς ἱκανὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας. Ὁ σοβιετικὸς κομμουνισμὸς εἶναι πολέμιος τῆς θρησκείας—οἱ γερμανοὶ ἔθεοποίησαν τὴν φυλὴν, ἡ σοβιετικὴ Ρωσία θεοποιεῖ σήμερον τὴν (κοινωνικὴν) τάξιν. Ὁ κατόπιν ὀμιλήσας πρωτοπρεσβύτερος τοῦ ναοῦ ἁγ. Παύλου ἐχαρακτήρισε τὴν συνέλευσιν ὡς ἐκφραστὴν τῆς ὀλοκλήρου ἀξιοκαταξιῶν ἀγωνίας ὀλοκληροῦ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Οἱ πατέρες μας—εἶπε—ἐπίστευον ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία οὐδέποτε πλέον θὰ προσβληθῇ, καὶ ἐν τούτοις σήμερον ζῶμεν εἰς ἐποχὴν τρομερωτάτου ἀντιθρησκευτικοῦ διωγμοῦ. Ἐάν ὁ ναζισμὸς δὲν παρεκώλυσε τὴν λατρείαν, ἀλλ' ὅμως πᾶν μέσον μετεχειρίσθη διὰ νὰ μεταβάλλῃ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς πειθήνιον ὄργανον τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ κράτους. Τραγικὴ εἶναι ἡ κατάστασις εἰς τὰ βαλτικὰ κράτη ὁπόθεν ἐξορίζονται οἱ χριστιανοὶ ἐν Νοτιοσλαβίᾳ ὁ ὀρθόδοξος Πατριάρχης, ἐπιστρέψας μετὰ ὑπερπενταετῆ ἐξορίας καὶ περιορισμὸν εἰς γερμανικὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, εἶρε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ πάσχουσαν νέας δοκιμασίας—ἡ δυτικὴ Οὐκράνεια ὑπέστη ἐντελὴ καταστροφὴν, πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἐφυλακίσθησαν καὶ αἱ μοναχαὶ ἐξωρίσθησαν εἰς τὴν Σιβηρίαν. Ἐξ ἀποφάσεως τῆς συνελεύσεως διεβιάσθη τηλεγραφικὸς μήνυμα πρὸς τὸν βρετανὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ λέγεται ὅτι ἄνευ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, βίσεως πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν, ἀποβαίνει ἀδύνατος μία ἀσφαλὴς καὶ διαρκὴς εἰρήνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν: Ἐκθεσις τῶν ἐπὶ τῆς πρυτανείας *Δημητρίου Σ. Μπαλάνου* κατὰ τὸ Πανεπιστημιακὸν ἔτος 1945—46 πεπραγμένων.—Λόγος τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἔτους 1946—47 *Σπυρίδωνος Ἀν. Δοντά*. (Ἐξεφωνήθησαν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελειῶν τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐγκατάστασιν τῶν νέων πανεπιστημιακῶν Ἀρχῶν τῇ 18 Ἰανουαρίου 1947).

Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν: Ὑπόμνημα ὑποβληθὲν ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν *Σπυρίδωνος Α. Δοντά* πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐρεῦνης τοῦ Ο. Η. Ε. ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 3-3-47.

Bulletin Analytique de Bibliographie Hellénique. 1946, Fascicule I. Athènes 1947. (Collection de l'Institut Français d'Athènes. Σελ. 62).

W. Horton, Die amerikanischen Kirchen während des zweiten Weltkrieges, Zürich 1946. (Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ).

Σ. Σπίση Ἀκαδημαϊκοῦ, Ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς. Ὁμιλία γενομένη ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἑκτατον συνεδρίαν τῆς 19 Μαρτίου 1947. Ἀθῆναι 1947 (σ. 20). Ἡ ὀμιλία ἐγένετο γαλλιστὶ εἰς τὸ ἀμφιθέατρον τῆς

μεγάλης αιδούσης της Σορβόνης των Παρισίων τη 8 Νοεμβρίου 1946.

Ερρίκου Περγουά Προς τὰ ἕψη. Ἀθήναι. (Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπιστολαί, ἄρθρα, βιβλία, περιοδικά καὶ ἐφημερίδες ἐπ' ἀνταλλαγῇ: Πρὸς τὴν Διευθύνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», Ὁδὸς Μοσχονησίων 12Α Ἀθήνας 8. [Τηλέφ. 82,219].

Συμδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19.

Οὐδεμία αἴτησις πρὸς ἐγγραφὴν λαμβάνεται ὅτι ὄψιν ἂν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου τῆς συμδρομῆς.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, δέον δὲ νὰ ἦνε εὐανάγκωστα καὶ γεγραμμένον ἐπὶ τῆς μίας μόνον ὀψευας τοῦ χάρτου.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομ. ἐπιταγῆς νὰ ἀναγράφουν διπλοῦν αὐτῆς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς καὶ νὰ τὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» Φιλοθέης 19.

Αἰδ. Π. Παπαταθόπουλον Σιδηρόκαστρον Τριφυλίας: διὰ τὸ περιοδικὸν ποῦ σὰς στέλλεται δὲν ὑποχρεοῦσθε νὰ καταβάλλετε ἰδιαιτέραν συμδρομὴν.—*Αἰδ. Παπατυλιανὸν Καλογεράκη* Ἀγ. Ἰωάννην Ἀμαρίου: ἀπευθυνθε ἐπ' εὐθείας πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μεσσηνίας, εἰς Καλάμας, διὰ τὸ τεῦχος, περὶ οὗ μᾶς ἐγράφατε.—*Ἰερολογ. Χρυσόστομον Γαλιούρη* Πλωμαρίου: τὰ ζητηθέντα φύλλα ἐστάλησαν.—*Αἰδ. Εὐστάθιον Ἀντωνίου* Καρασαγιάνη: ἡ διεύθυνσις σας ἐτακτοποιήθη τὰ ζητηθέντα φύλλα δὲν ὑπάρχουν.—*Αἰδ. Μιχαὴλ Ζερβοῦδην* Χίου: ἡ διεύθυνσις σας ἐτροποποιήθη.

Πᾶσα μεταβολὴ διεύθυνσεως δέον νὰ μᾶς ἀνακοινῶται ἁμέσως, σημειουμένης ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἡ μετάθεσις. Ἄνευ τῆς σημειώσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» νόμου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν Διακόνου τοῦ ἐν Μαρκοπούλῳ Μεσογαίας ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά. Ἐν Κηφισῷ τῇ 27 Μαΐου 1947.

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἱάκωβος

Ἱ. Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τῶν χωρίων: 1) Καππᾶς, 2) Σκοπιᾶς καὶ 3) Χωματοκάστρου ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖά μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθρου 58 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἐγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ἀνω ἐνορίας.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 14ῃ Μαΐου 1947.

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιήλ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μηθύμνης.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς πληρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γε-

ωργίου τῆς Κοινότητος Κάτης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των πρὸς ἀνακήρυσιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Καλλονῇ τῇ 2 Μαΐου 1947

† Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἡ εἰσπραξις τῶν συμδρομῶν τῶν ἱ. ναῶν ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἐνεργεῖται κατὰ τὸν Νόμον 2200)40 ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ΤΑΚΕ οὐχὶ δι' ἰδιαιτέρων διπλοτύπων τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ἀλλὰ δι' ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων εἰσπράττανται οἱ πόροι τοῦ ΤΑΚΕ.

Αἱ εἰσπράξεις αὐταὶ ἐκ συμδρομῶν πρέπει νὰ μεταφέρονται εἰς εἰδικὴν στήλην τῶν Μητριαίων Καταστάσεων εἰσπράξεων τῶν Τοπικῶν ΤΑΚΕ τῶν ὑποβαλλομένων εἰς τὸ Κεντρικὸν (ΤΑΚΕ), δαπάνην θὰ ἀποδίδωνται εἰς τὸ Περιοδικόν.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως τοῦ ΤΑΚΕ

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΝΑΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Συντελεσθέντος τοῦ καθορισμοῦ τῶν συμδρομῶν τῶν ἱερῶν ναῶν τῶν ἐπαρχιῶν, παρακαλοῦνται θερμῶς τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια αὐτῶν ὅπως, συνεννοούμενα μετὰ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων, σπεύσωσι τὸ ταχύτερον νὰ καταβάλλωσιν αὐτὰς εἰς τὰ Τοπικά ΤΑΚΕ.

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν ναῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων, ὅπως καταθέσωσιν εἰς τὸ ΤΑΚΕ τὴν συμδρομὴν των ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ὡς εἰδοποιήθησαν παρὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ	
Ἰδιωτῶν	Δρχ. 12.000
Φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν	6.000
Ἐξωτερικοῦ	Δολλ. 6
Τιμὴ ἀκίστου φύλλου	Δρχ. 1.000
Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων:	
1) διὰ μόνην θέσιν	5.000
2) διὰ πλείονας τῆς μίας ἐν τῇ αὐτῇ Προκηρῦξει ἀκίστη πρὸς δραχμὰς	3.000
Οὐδεμία Προκήρυξις θὰ δημοσιεύεται μὴ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.	
Αἱ συμδρομαὶ προκαταβάλλονται.	

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ
† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
† Ὁ Ὑδρας-Σπετσῶν-Αἰγίνης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
† Ὁ Ἐδέσσης-Πέλλης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ
Υφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τόποις «Φαίικος», Λεωνόπου 4